
B. GREGORIVS
IN
DIEBVS EIVS
PACIS

Digitized by Google

BEATI GREGORII
PAPÆ DECIMI
PLACENTINI
Vitæ, Virtutum, ac Miraculorum
RELATIO
FACTA
SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO
URBANO PP. VIII.
Per Sacræ Rotæ Auditores.
Jo: Baptiſtam Coccinum Decanum, Philippum Pirovanum, & Clementem Merlinum.

AD EFFECTUM CANONIZATIONIS EJUSDEM.

Nunc primùm in lucem prodit.

ROMÆ, MDCCXI.

Ex Typographia Georgii Plachi, Cælaturam Profitentis, & Characterum Fuſoriam, apud S. MARCUM.
Superiorum Auctoritate.

MED. PALAT. BIBL.

Digitized by Google

UT Stella differt à Stella in claritate (BEATISSIME PATER) ſic inter hominum merita, qui in Eccleſia Dei cæteris ſanctitate prælucent, diſcrimen neque exiguum neque obſcurum eſt. Aliquorum virtus magna eſt illa quidem, ſed circumſcripta loco, ſed definita perſonis, atquè ut oculis, ità imitationi ſubtracta; aliorum verò latiſſimè patet, in populorum conſpectu, exemploque verſatur, omnium ſaluti, commodiſque dirigitur. Etenim ad magnitudinem virtutis æſtimandam multùm facit & publica hominum utilitas, & locorum amplitudo, & occaſionum opportunitas, & quidam quaſi ſplendor, & excellentia, qua non magis gradu hominibus præſtant homines, quàm virtutes aliæ inter alias obtinent principatum; & quemadmodùm vitia non paria ſunt omnia; immò infrà vitium eſſe aliquid aſſerunt Sapientes, quod hominem infrà homines deponat, & quaſi ferarum in numero conſtituat, ideoque feritati nomen indiderunt; ita planè diſputant de Virtutibus, inter quas eſſe affirmant aliquas, quæ hominem extrahant ab hominibus, atque inter Heroas, ſivè (ut Priſci loquebantur) Semideos extollant, eaſque propterea nobiliori appellatione Heroicas nominarunt. Horum in numero, quos magnæ principeſque virtutes ſupra cœteros extulerunt, quam meritò reponatur famulus Dei Gregorius Decimus Pontifex Maximus, facilè aſſentietur quiſquis ſecum reputabit nihil ab eo ad ſanctitatis palmam contendente, ac Dei gloriam obſequiumque ſpectante, nihil certis locorum anguſtiis concluſum, nihil paucorum hominum commodis definitum, ſed ampla & publica omnia, omniumque utilitatem fructumque complexa: Italiæ populi ex atrociſſimis bellis ad pacem ſæpe numero revocati: Græcorum Imperator ac Natio univerſa ad concordiam cum Romanâ Eccleſiâ reducti: ad Syriæ expeditionem, ſacrumque bellum populi ac Reges inflammati: Pontificiis Comitiis ratio, leges, locus, accuratè præſcripta: in Concilio Lugdunenſi, cui Pontifex ipſe, Græcique Imperatoris Nuntii interfuere, quamplurima ad Eccleſiæ dignitatem, amplitudinemque decreta: nulla pars Chriſtianæ Reipublicæ prætermiſſa: Pauperes à Potentiorum vi acriter defenſi: ad Captivorum libertatem cura & pecunia liberaliter impertita: Catholici Principes, Regeſque,

ac Cæſares nunc depoſitis armis inter ſe reconciliati, nunc ab uſurpatis Eccleſiæ bonis abſterriti, ſemper officii & pietatis admoniti: univerſus ſibi commiſſus Chriſti grex aſſiduis ad Deum precibus, ſimulque indefeſsâ vigilantiâ & charitate cuſtoditus. Quid hæc aliud prædicant, quàm excellentium virtutum ac ſanctimoniæ inſignis Heroem, poſitum à Deo ſuper Eccleſiæ candelabrum, ut omnibus, qui magnâ hac mundi domo continentur, ſuæ beneficentiæ radios longè lateque diffundat?

Verum ne aut rerum à Gregorio geſtarum varietatem & copiam complexione confundamus: aut graviſſimas Sanctitatis Veſtræ curas prolixitate fatigemus; partitè, ac breviter omnia comprehendendo Relationem univerſam dividemus in partes quatuor, quarum prima Proceſſuum validitatem; ſecunda Gregorii Vitam; tertia ejus Virtutes, quarta Miracula complectetur.

De Proceſſibus Remiſſorialibus & Compulſorialibus, Placentino, & Aretino, de illorum legitima fabricatione, & de valido examine Teſtium.

DE validitate proceſſuum, & actorum ſummâ cum ratione ſolemus diligenter quærere & inveſtigare, tanquam de baſi ac fundamento veritatis geſtorum per Dei ſervos, quæ veritas per teſtes, inſtrumenta, & acta nobis innoteſcere debet, ut indè ex probatis in judicio, non autem ex his, quæ privatim ac particulari ſcientia perceperimus, ſententiam dicamus c. judicet 3. qu. 7. S.Th.2.2.q.67.art.2. Jo:Major. in 3. ſententiarum diſt.33.q.4.

Poſtquàm igitur placuit Sanctitati Veſtræ ex particulari ſuo reſcripto Sacræ Congregationi Rituum Cauſam Canonizationis ſan. mem. Gregorii X. committere cum ſufficienti, & legitimâ juriſdictione eidem datâ procedendi tàm in Curia, quàm extra, ubique locorum, & teſtes in partibus per Epiſcopos, ſeù alias perſonas in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutas ab ipſa Congregatione deputandas vigore litterarum remiſſorialium examinandi, & jura & ſcripturas in univerſis locis compulſandi, exindè ab eadem Sagra Congregatione emanarunt litteræ Remiſſoriales & Compulſoriales pro Diœceſibus tàm Placentina, quàm Aretina, & primò pro Placentina ad inſtantiam Petri Mariæ Campi Canonici Placentini, & Hortentii de Comitibus Cauſidici pariter Placentini

Digitized by Google

centini Procuratorum Capituli Eccleſiæ Placentinæ, & Cleri totius Civitatis & Diœceſis, ac Communitatis Civitatis Placentinæ, directæ Joanni Linato Epiſcopo Placentino, Publio Petrejo Stirpio Archidiacono, ac Mauritio Baldino Decano, Dignitatibus in eadem Eccleſia Placentina exiſtentibus: & pro Aretina ad inſtantiam Andreæ Lippii, Jacobi Buralii & Æmilii Vezzoſii, Procuratorum Civitatis Aretii, directæ Antonio de Ricciis Epiſcopo Aretino, Æmilio Guadagno Canonico Aretino, & Ludovico Gualterio Præpoſito pariter Eccleſiæ Aretinæ: in quibus reſpectivè litteris præſcripta legitur certa forma ſervanda in utroque Proceſſu tàm Remiſſoriali, quàm Compulſoriali, quibus abſolutis per Judices delegatos, & ad eamdem Sacram Congregationem tranſmiſſis, aperti fuerunt, & de ordine ejuſdem recognitæ manus Notariorum & Judicum, ſigilla & legalitates per Teſtes habentes notam manum, ut ex Regeſto & juxtà ſtylum Curiæ, de quo teſtantur Put. deciſ. 18. de fide Inſtrument. & Veſtr. in ſua praxi lib. 6. cap. 1. num. 8. Et cum eadem Sacra Congregatio inveniſſet in Proceſſu fabricato Aretii nonnullos defectus, nempè circa deputationem Notarii, qui ex forma litterarum Remiſſorialium debebat eſſe Apoſtolicus, vel Eccleſiaſticus, & tamen Notarius Imperialis & Ducalis tantummodò nuncupabatur, quamvis eſſet Curiæ Epiſcopalis Cancellarius: Secundò, quia in eodem Proceſſu deerant illa verba: *ſaltem coram fide digno Notario Apoſtolico ſive Eccleſiaſtico à vobis &c.* Tertiò, non apparebat aliquod mandatum ſpeciale in Proceſſu Auctoritate Apoſtolicâ fabricato, ſed tantum fuit productum primum mandatum, ſeù electio per Conſilium Civitatis Aretii in perſonas diverſorum facta: Quartò, Judices interpoſuerunt decreta horis Tertiarum, & Veſperarum, cum tamen citationes continerent terminum de mane horâ ſexta: Quintò, nonnulli Teſtes fuerunt citati ad ſubjiciendum ſe examini pro die quartâ, & juramenta & examen recepta fuerunt ſub die vigeſimâ octavâ: Sextò, deficiebat in tertio Teſte verbum hoc (admiſſus per Dominos Judices): Septimò, quia unus ex Procuratoribus fuit examinatus uti Medicus: ac demum quia in eiſdem litteris Remiſſorialibus ab Urbe tranſmiſſis erratum fuerat in nomine Judicum delegatorum, quamvis cognomen eſſet idem, prout expreſſum legitur: ſupplicatum fuit Sanctitati Veſtræ pro ſanatione abundando in cautela, ne unquam poſſet dubi-

tari

tari de Validitate Proceſſuum: & eâ obtentâ Sacra Congregatio Auctoritate Sanctitatis Veſtræ ſanavit prædictos defectus, præter quintam nullitatem Teſtium extra terminum examinatorum: exinde eadem Auctoritate & quintam ſuſtulit, ac poſtmodum ex novo Sanctitatis Veſtræ reſcripto & auctoritate iidem Proceſſus ad nos tranſmiſſi fuerunt, ut de Validitate eorum, ſanctitate Vitæ, & Miraculis in dictis Proceſſibus contentis, Relationem faceremus.

Quare dicimus conſtare de Validitate utriuſque Proceſſus tàm Remiſſorialis, quàm Compulſorialis, & de legitimo rectoque Teſtium examine, quia forma data in litteris fuit ſervata, & ordo juris in procedendo non fuit omiſſus, quibus concurrentibus pro validitate ſemper pronunciandum eſt, cap. cum dilecta de reſcript., Caputuq. deciſ. 143. num. 5, part. 3., Bald. in lib. 2. columm. final. Cod. quomodò & quando Judex, & in c. 1, qui ſucceſſ. teneantur in uſib. feud.

De juriſdictione autem Sacræ Congregationis & Judicum ab ea delegatorum, dubitari non poteſt, quia per reſcripta ſufficienter illa tribuitur Innoc. in c. cum M. in fine de reſcript., Caſſad. dec. 1. eod. tit. & fluit à Summ. Pont. qui eſt fons Juriſdictionum c. 1. 22. diſtinct., Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 14. num. 2., Maſtrill. de Magiſtr. lib. 2. c. 2. Et cum litteræ Remiſſoriales fuerint eiſdem Judicibus præſentatæ, & ab eiſdem acceptatæ, firmata remanſit Juriſdictio, Clement. 1. in verb. receptis de procur., Caſſador. deciſ. 8. num. 12. de reſtitut. ſpoliat., Gabr. de execut. rei judicat. concluſ. 3. numer. 3. cum qua ad ulteriora procedendo Notarios, & Nuntios deputarunt, recepto ſolito juramento de fideliter eorum officio exercendo: mox loca, & dies audientiarum deputarunt, Procuratores verò nominati coram Delegatis comparuerunt, & eorum mandata exhibuerunt, ut in Placentino fol. 11. & in Aretino fol. 26. qui poſtmodum comparentes inſtiterunt pro receptione Teſtium, & juramentorum delatione, & conſtat ex eiſdem Proceſſibus validè, & juris ordine ſervato, illos fuiſſe receptos, quia quilibet fuit citatus ad ferendum teſtimonium, & omnes juramenta verè præſtiterunt tactis Scripturis per Laicos, & per Religioſos more Sacerdotali manu ad pectus poſita: deinde fuerunt interrogati primò ſuper Interrogatoriis pro forma in litteris Remiſſorialibus datis: deinde ſuper aliis, poſtremò ſuper Articulis: quibus peractis Procuratores

tes inſtiterunt pro tranſumptione Proceſſuum, quæ per Judices delegatos fuit decreta, & ad eum effectum deputatus fuit Notarius, qui cum Notario actuario ad collationem deveniret, quæ poſtmodùm facta fuit præviâ auſcultatione fol. 53. in Placentino, & fol. 208. in Aretino, & clauſi & ſigillati traditi fuerunt Portitori, recepto ab eo juramento de fideliter eis conſignandis, prout verè Sacræ Congregationi conſignati fuerunt.

Proceſſus etiam Compulſoriales validè fabricatos exiſtimamus, quia conſtat ex eiſdem de tenore litterarum Compulſorialium inſertarum in litteris Remiſſorialibus, de acceptatione per eoſdem Judices delegatos, Notariorum & Curſorum deputatione, de citatione eorum, penes quos ſcripturæ compulſandæ reperiebantur; ut illas exhiberent, & de exhibitione conſtat, & de recognitione earumdem per Teſtes validè examinatos, de decretis Judicum ſuper extractione, collatione, & auſculatione, quæ executioni mandata fuerunt per Notarios deputatos, cum receptione ſoliti juramenti: quibus peractis clauſi fuerunt & ſigillati, & Portitori conſignati, & Sacræ Congregatione tranſmiſſi, & ab ea ſervatis ſervandis recogniti: quæ omnia & formæ datæ in litteris & diſpoſitioni Juris convenire comperimus.

Proceſſus verò noviſſimè factus in Civitate Aretina, & nobis præſentatus ad probandam publicam vocem & famam quoad particularia Miracula, habet eamdem formam probantem: ritè, rectèque Teſtes in eo fuerunt examinati, & validè recognitæ ſunt manus Judicum & Notariorum ac legalitates, quia ſervata fuerunt omnia in litteris deſiderata, & quæ ex diſpoſitione legum pro forma dantur ſecundùm ponderationem ſuprà factam.

Nunc ad alteram Relationis partem gradum faciamus.

De Nativitate Beati Gregorii Papæ Decimi ejuſque pueritia, & adoleſcentia, ac in Virtutibus progreſſu.

NAtus eſt hic Dei ſervus in Civitate Placentiæ Regionis Italiæ, Provinciæ verò Lombardiæ citra Padum, ex nobiliſſima & antiqua Vicecomitum progenie, legitimis Conjugibus, & juxta Ritum S. R. E. baptizatus Thealdi, ſeu Theobaldi nomine ſuſcepto, piè ac laudabiliter ab eiſdem educatus eſt, qui in pue-

rili

rili ætate quantus futurus eſſet in oculis Dei præclara exhibens indicia clericalem habitum ſuſcepit, ut de ſorte Domini eſſet, & Chriſti Eccleſiæ inſerviret, ſeque, & alios virtutum ductu regeret, ac Regnum cum Deo haberet. Adoleſcens ab humanioribus litteris ad liberales diſciplinas gradum fecit, & in jus canonicum aſſiduus incubuit, non tàm ut mentem paſceret, quàm ut per cognitionem Canonum, & Decretorum Deo utiliorem ſe præberet. Sed prædictis non contentus ad perfectiora reſpiciens, ad quæ propriâ virtute, & viribus pertingere haud facilè ſperaret, auditâ Concivis ſui Jacobi Cardinalis Pecoraria Epiſcopi Præneſtini vitâ & ſanctitate, ſummo ſtudio ſe illi adjungi curavit, cui dùm inſerviret, adeò dulcia fuerunt faucibus ejus colloquia Domini, ut facilè eiſdem virtutibus imbueretur, quibus Vir ille præclarus ornatus erat. Invaleſcente poſtmodùm gravi & infeſtâ perſecutione contra Romanam Eccleſiam, quam ei Federicus Imperator acriùs inferebat, idem Epiſcopus Præneſtinus per Gregorium Nonum commiſſo ſibi Legationis officio pergens ad Franciæ & Germaniæ Regna, Domui & Familiæ ſuæ Dei ſervum præpoſuit, & vacante Archidiaconatu in Eccleſia Leodienſi, eâ Dignitate illum condecoravit. Redeunte demùm à munere ſuæ Legationis Jacobo Cardinale Archidiaconus in Regno Franciæ morbo implicitus non ſinè Divini Numinis providentiâ remanſit: mox valetudini reſtitutus Theologiæ Pariſiis operam dedit, ubi munus Magiſtri adeptus, & in ea Urbe, & Leodii, alibique verbo, ac exemplo omnes, & præcipuè Reges, & Principes ad Terræ Sanctæ recuperationem vehementer accendit; & ipſe Archidiaconus dum Laicos adeò fervore Fidei incenſos proſpicit, non minori inflammatus ardore, intrepidus maris periculis ſe exponens, eò etiam pervenit, ubi verbo & opere Reges, & Principes animavit, ne Terram, in qua Dei Filius natus eſt, & ubi Sacramentum Redemptionis noſtræ patraverat, à Sacracenis poſſideri, & detineri permitterent: & factum eſt, ut Dei Servus his intentus incenſo quidem amore, viribus tamen imparibus, dum tàm gravem provinciam inconcuſſo animo aggrederetur, à Cardinalibus, qui Viterbii in eligendo Summo Pontifice diſſidebant, quamvis abſens, & multis ignotus, divino Spiritu afflante, qui homines non ubi ſint, ſed qui ſint, expendit ad apices Summi Apoſtolatûs eveheretur, ut, quem zelus Domus Dei comedebat, dexterâ
Domini

Domini exaltaretur, ac Domui Domini præficeretur.

Quantos verò labores, quæ incommoda in his itineribus ſuſtinuerit, quibus Virtutibus & cœleſtibus donis divinitùs inſignitus Pontificatum adminiſtraverit, de illis ſigillatim in hac tertia Relationis parte agendum erit.

De Virtutibus Theologalibus & primò
De Excellentia Fidei B. Gregorii.

SI hæc virtus per ſuas partes examinetur in Servo Dei, nempè per actus credendi, ſciendi, & res Fidei confitendi, & quæ definitur ſubſtantia ſperandarum rerum, argumentum non apparentium, dùm per illud movetur intellectus ad bonum inhærendo veritati per ſolam Dei auctoritatem revelatæ, ut docet S. Thomas 2. 2. qu. 4. art. 1. Hoſtienſ. & Innoc. in c. firmiter de Summ. Trinit. & Fide Cathol., Azor. Inſtit. Moral. tom. 1. lib. 8. cap. 7. quæſt. 1., Sanchez in ſumma lib. 2. c. 1. in princ., eiſdem ſatisfeciſſe acta Proceſſuum plenè juſtificant.

Præcepto credendi ſatisfactum exiſtimamus, quia ex piis & catholicis parentibus natus eſt, & juxta Ritum S. R. E. baptizatus, Clericali poſtmodùm coronâ inſignitus, mox ad ſacros Ordines promotus, & denique Pontifex creatus, quæ omnia fuerunt articulata in utroque Proceſſu Remiſſoriali Aretino, & Placentino, art. XI. & probata per Teſtes de publica voce & fama, qui in antiquis & excedentibus hominum memoriam ſuprà annos 300., ut hic, ſolent concludenter probare, ut infrà, cum de Articulo Sanctitatis in genere tractabimus, opportunè ſubjiciemus, nàm prædicta deponunt in Proceſſu Remiſſoriali Aretino I. Teſtis fol. 38., II. fol. 44., III. fol. 51., IV. fol. 58., V. fol. 66., VI. fol. 73., VII. fol. 80., VIII. fol. 90., & in Placentino Remiſſoriali VI. Teſtis fol. 67., VII. fol. 72., IX. fol. 83. & confirmant litteræ Sacri Collegii ad eumdem de ipſius Electione, quæ in Regeſto Vaticano aſſervantur, quarum etiam partem refert IX. Teſtis in Placentino Proceſſu Remiſſoriali ſuper 26. fol. 84., & dum de ſorte Domini factus eſt, Deique Miniſter evaſit, ejuſque vices in Terris gerere cœpit, per virtutem intellectualem adhæſiſſe dicitur his, quæ à Deo ſunt revelata, ut per Charitatem, tamquam Fidei objectum, forma ejuſdem Fidei in eo perficeretur, & per-

eam Deum cognoſceret, ut dixit S. Gregorius ſuper Eccleſiaſtic. Homil. 3.

Verùm & de ſecundo præcepto, quod eſt ſciendi res Fidei, credimus ex eiſdem Proceſſibus abundanter conſtare, quia in Theologo, Concionatore, & Dei Vicario non ſunt movendæ quæſtiones implicitæ, vel explicitæ ſcientiæ, ſed agendum de tertio præcepto, nempè Fidei confeſſione, in qua B. Gregorius per dilectionem & honorem Dei ſui tam magna operatus eſt in vita ſua, ut cum Paulo ad Galatas c. 2. exclamare poſſet: *Vivo autem jam non ego; vivit verò in me Chriſtus*.

Nam inſignem Beati Pontificis Fidei confeſſionem præter verbi Dei prædicationem, dum adhuc eſſet Archidiaconus, & ad Chriſtifideles cohortationes ad ſacram militiam contrà Saracenos ſuſcipiendam, oſtendunt publica, & ſolemnis ipſius, & Patrum in Concilio Lugdunenſi aſtantium Fidei profeſſio, de qua in c. Unico de Summ. Trinit. & Fide Catholica in 7. ejuſdemque Pontificis zelus, lacrymæ, labores immenſi, exhortationes, miſſiones, inquiſitiones pro eadem Fide à barbaris nationibus profitenda, & amplexanda, quæ tanquam ordinata ad ſignificandum id, quod Beatus Vir interiùs gerebat, benè inferunt ad actum Fidei, qui ſecundùm S. Thomam 2. 2. quæſt. 3. art. 1. eſt conceptus interior eorum, quæ ſunt Fidei, à quo exindè emanat ſermo confitentis, ut loquatur, quod credidit, ut in Pſalm. 115. David loquens de iſto interiori conceptu dicit: Credidi, propter quod loquutus ſum: & Apoſtolus 2. Corinth. cap. 4. referens eadem verba: Habentes (inquit) eumdem ſpiritum Fidei credimus, propter quod loquimur. Quare B. Pontifex, ut omnes eumdem ſpiritum Fidei haberent:

Paleologum Græcorum Imperatorem interpellavit, lachrymis, & profundis ſuſpiriis immenſi Dei bonitatem invocans, ut ipſe, in cujus unitate fundatur Fidei veritas, ſuam ſanctamque atquè Catholicam reintegrando uniret, & uniendo reintegraret, in ſinu ejus populis univerſis Latinis, & Græcis ſpecialiter adunatis in Fide integra, Spe ſolidâ, & Charitate ſincerâ. Cujus verba quaſi alterius Danielis ex die, quo poſuit cor ſuum ad intelligendum, ut ſe affligeret in conſpectu Dei ſui, exaudita fuerunt; litteris namque ab eodem Paleologo per Nuncios acceptis unus ex eis ſe viva voce à dicto Imperatore in mandatis habere referens,

Digitized by Google

rens, quod poſſet jurare in animam ipſius, ſi Domino Papæ placeret, profeſſus eſt Fidem Romanæ Eccleſiæ, quæ lecta fuerat in Concilio, tenere dictum Imperatorem, & Imperium, eamque perpetuò ſervaturos: Papa ſtatim alta voce, Te Deum laudamus, incipiente, & ſtante ſemper erecto, ac ſine Mitra eum multa devotione, & lachrymarum profuſione, Choro proſequente, ac complente, undè & in voces exultationis dictus Dei ſervus erumpens, poſteà in Epiſtolis ad eumdem Paleologum inquit: O utinam, Fili, tibi pateret ad plenum cum quanto in his occurrit tripudio eadem Eccleſia nuper in Lugdunenſi Concilio congregata: O ſi voces Pſallentium inibi, Deumque flexis genibus, nudatiſque capitibus laudantium, præcipuè Prælatorum, in tuis ſonuiſſent auribus, & revelata facie ipſorum oculos deducentes quaſi aquarum exitus inſpexiſſes, profectò prudenter adverteres, quod erant eorum lacrymæ tam exceſſivi doloris indices, quàm adeptæ letitiæ proditrices. Et in aliis Epiſtolis ad Andronicum ejuſdem Paleologi Imperatoris Primogenitum: Habes, Fili, undè in Domino tuo exultes, & fatearis humiliter tibi de immenſo ipſius dono conceſſum veræ Fidei agnoſcere veritatem. Ac demùm in Epiſtolis ad Prælatos Græciæ: Illi ergo laus, illi gloria, qui largitor bonorum omnium tantam nobis & vobis largitus eſt gratiam, ut nos in hæc tempora reſervaverit, ut diem hunc nobis videre conceſſerit, quem videntes ſumus in immenſum non indignè gravisi ex immenſitate gratiæ menſuram lætitiæ metientes.

Abagham Tartarorum Regem piè & ſuppliciter cohortatus ad Fidem Sanctam ſuſcipiendam reduxit, cujus Nuntiis tempore congregati Concilii advenientibus, & ad eumdem Regem mox remiſſis B. Pontifex ei ſignificavit quàm contrito corde & humiliato ſpiritu exoraverit Altiſſimum, ut ipſe, qui eſt lux vera omnem hominem venientem in hunc mundum illuminans, & ei, ac ſuis ſuâ pietate concederet, ſic ſemper in lumine vultus ſui lumen agnoſcere, quod in ſuis beneplacitis ambulantes ad exaltationem Fidei chriſtianæ, & eorum ſalutem indefeſſo propoſito intenderent.

Spiritu fremens contrà blaſphemantes nomen Salvatoris invehebatur dicens: Proh dolor! deteſtabilius ſolito blaſphematur in Gentibus nomen Chriſti, cum jam non tàm verbis, quàm rebus

bus ipſis, & factis Chriſtianis inſultetur ab Infidelibus, & dicatur: Ubi eſt Deus eorum?

Et non minori indignatione commotus contrà arma deferentes Saracenis, comminabatur: Horribile ſcelus (inquiens) & execrabile crimen meritò reprobandum, quòd nonnulli maledictionis alumni, ſolo nomine Chriſtiani, victualibus, armis, vaſis navalibus, & aliis neceſſariis, cauſâ damnati queſtus, Chriſti muniunt inimicos.

Contra quos ſolertiùs invigilans ne per eorum cum Fidelibus converſationem Chriſtiana Religio infici poſſet, aut aliquo modo fermentari, diſtrictè Ordinariis præcipiebat, ut diligentiùs inquirerent, omnia ſigillatim deſcriberent, conſilia de remediis adhibendis ſuggererent, & ad ſe per fideles Nuntios tranſmitterent.

Quæ omnia teſtimonio Vaticani Regeſri de Geſtis per eumdem B. Pontificem à pagina 58. uſque ad 182. comprobantur, quorum poſtmodùm ſonus in omnem terram exivit, poſtquàm ex omni natione Scriptores eadem Geſta & Virtutes recenſuere, de quibus mentio in Articulo de Sanctitate in genere habebitur, & in ſpecie de Paleologo, ejuſque, ac Regis Tartarorum Nuntiis teſtantur Ptolom. Lucen. in Annal. Lucen. & Vit. Pontif., Matth. Weſtmonaſt. in Floribus Hiſt., Simon Majol. Epiſcopus Vulturarien. in Dedicatoria ad Pium V. in Comment. Concilii ejuſdem Gregorii X., Jacob. Zenus Epiſcopus Patavinus Bibliothecæ Vaticanæ Præfectus in Vita ipſius Gregorii.

Et magnum Fidei Zelatorem eumdem declarant Sanctiſſimi Crucifixi oſcula & amplexus, & Beatiſſimæ Virginis Mariæ Salutatio, dum ſpiritum emiſit, ut deponunt Teſtes in Aretino, nempè I. fol. 39., II. fol. 44., III. fol. 52., IV. fol. 58., V. fol. 67., VI. fol. 74., VII. fol. 81., VIII. fol. 90. & Vita manuſcripta in Placentino compulſata fol. 96. à tergo eadem omnia recenſet. Ita etiam eumdem appellant Fidei magnum Zelatorem S. Antoninus Archiepiſcopus Florentinus hiſt. part. 3. tit. 20. c. 2. Jo: Pineda in Monarchia Eccleſiæ part. 3.

De

De Firmiſſima Spe Beati Gregorii.

HÆc Virtus in Dei Servo fuit perfectiſſima, qui ſemper gaudens in Spe futuræ beatitudinis magnas antè Deum operatus eſt Virtutes; Viri enim ſancti, & amici Dei magnam lætitiam habent, & non ſine lætitia & gaudio in ipſa Spe, ut dicit D. Bernardus ſerm. 37. in Cantic. & Apoſtol. ad Roman. 12. *Spe gaudentes*, & Propheta Pſalm. 121. tanta ſpe lætatur, dùm gaudet in his, quæ ei dicta ſunt: *In Domum Domini ibimus*: Et cum de rebus ſanctis gaudium ſit ſtilla, & gutta de illo flumine, cujus *impetus lætificat Civitatem Dei*, ut dicit idem D. Bernard. in ſerm. *Non eſt Regnum Dei eſca & potus*. Hinc B. Gregorius ab impetu fluminis aquarum Spiritus Sancti lætificatus de certa expectatione futuræ beatitudinis, factus mons Sion non innitebatur propriæ prudentiæ, ſed in Domino ex toto corde fiduciam habebat abſque dubitatione, & hæſitatione ardua aggrediebatur: urebatur ardentiſſimo deſiderio migrandì ex hac vita, ut eſſet cum Chriſto. Quæ omnia tàm ex indictione, & concluſione Concilii Lugdunenſis, quàm ex peregrinatione per eum ſuſcepta, dum in minoribus eſſet in Terram Sanctam pro ſalutis ſuæ remedio, ex prædicatione Verbi Dei ad eamdem etiam Spem alios inflammando, ſic elucent, ut alia probatione non egeant.

Et nihilominùs in Servo Dei Virtutem hanc in ſummo gradu perfectam pronunciant:

Suſceptio oneris Pontificalis, ad quod cum ſufficere non poſſe præſciret, levando oculos ad montem Dei, undè opportunum illi proveniret auxilium, & hoc humiliter petiit, devotè ſperavit, & divino munere obtinuit.

Laborum perferendorum ſecuritas; ſub Spe namque illius, qui dat lapſis virtutem, & ſub fiducia illius, qui de ſua Miſericordia omnes confortat, onera parvi pendit, & labores conſideratione calcavit, debilitatemque propriam contempſit, ut indè & Reges, & Prælati ſub eadem Spe ac virtute animati ab itinere ad Concilium Lugdunenſe pedem non referrent.

Pacis conciliandæ ſolicitudo cum & ſub Spe illius, cui eſt facile (ut ipſe ajebat,) res etiam deſperatas ſinè moliminis tarditate perficere, complurium diſſidentium corda indiſſolubilis charitatis bitumine univerit.

Obſe-

Digitized by Google

Obſecrationes ad Reges, & Principes, ut per miſericordiam Jeſu Chriſti, & ob immarceſcibilis coronæ gloriæ fiduciam propoſitum ſuccurrendi Terræ Sanctæ efficaciter implerent.

Miſſiones Fratrum Minorum in Germaniam, quorum labores humano affectu penſando paternâ quidem pietate illis commiſerabatur, ſed altiùs conſiderationis oculos levando, attendenſque illos in ſervitio illius laborare, cui nunquam ſine remuneratione ſervitur, congaudendum illis potiùs exiſtimavit, quod magnitudine laborum certam immenſæ retributionis Spem tenerent, per quam & ipſorum laborantium zelus accendebatur.

Quæ omnia pariter & Vaticana Regeſta à pag. 1. uſque ad 182. & Hiſtorici referendi in Articulo de Sanctitate in genere commemorant, aliaque inferiùs dicenda clariùs etiam comprobabunt.

De immenſa charitate Beati Pontificis in Deum.

N*Iſi charitatem habuero, nihil ſum*, dicit Apoſtol. 1. ad Corinth. cap. 3. quia verè eſt aliarum Virtutum totum continens, & *Vinculum perfectionis*: idem Apoſtol. ad Coloſſen. c.3., & S. Doctor 2. 2. q. 23. art. 6. *cæterarum Virtutum mater* dicit, & eſt illa, quæ nos Deo conjungit, ut illum ſummum bonum diligamus propter ipſius bonitatem: reliqua autem omnia in ipſo, & propter ipſum; in qua virtute quantum profecerit Sanctus Pontifex, & quem gradum eminentiæ pertigerit, ut anima illius eſſet pretioſa in conſpectu Dei, ſequentia facilè juſtificant.

Primò enim hujus divini amoris indicia deſumuntur ex eo, quòd dùm ætatem puerilem vix pertingeret, habitum clericalem ſuſcepit, ut Deo, & Eccleſiæ ſerviens per ardentiſſimam voluntatem ſerviendi, & Deo placendi ex puro famulatu uniretur ad amabilem perfectionem, quod verè poſteà conſequutus eſt, quia divino amore adeò incenſus fuit, ut ei videretur continuâ Dei præſentiâ frui, & quaſi impatiens cupiebat diſſolvi, & eſſe cum Chriſto, juxta ea, quæ refert S. Bonaventura proc. 6. Relig. c. 8. & hoc idem Beatus ipſe Pontifex Patribus in Concilio apertè manifeſtavit, ut legitur in Vita ejus compulſata in Placentino Proceſſu Remiſſoriali fol. 95. & litteræ Sacri Collegii idem comprobant.

Secun-

Digitized by Google

Secundò Divini Amoris ardor eò magis detegitur, quia Dei Servus fuit vigilantiſſimus Mandatorum Divinorum obſervator, & quantum potuit, alios ad eamdem obſervantiam impulit, ut per conſequentiam obſervationis præceptorum mereretur ore Salvatoris Dilectus pronunciari, ſecundùm illud Joan. in Evang.c.14. & Sancti Gregorii in Homil. 30. ſuper eodem Evangel. *qui diligit me, ſermones meos ſervabit*, & indè per repromiſſionem frueretur Divinâ præſentiâ, ut in eodem Evangelio ſubjungitur: *ad eum veniemus, & cum eo manſionem faciemus*: & de hac accurata diligentia, & ferventi deſiderio deponunt octo Teſtes in Aretino ſuper 1. & 3. reſpectivè Articulis, & legitur in ejus Vita manuſcripta, compulſata in Placentino fol.92. 93. & 95. & litteræ Vaticani Regeſti pag. 243. ſcriptæ ad Jacobum Aragoniæ Regem idem teſtantur, in quibus Regem illum vehementiſſimè reprehendit ob adulterium, Dei ultionem comminando, & Paſtoralis officii executionem promittendo.

Tertiò vehementius apparuit Beati Pontificis amor in Deum ex deſiderio ejuſdem Omnipotentis Dei gloriæ, ac laudis, & ut Terra Sancta vindicaretur e manibus Infidelium, cujus rei gratiâ, dum in minoribus eſſet, in Palęſtinam ſe contulit, & creatus Pontifex firmo propoſito decrevit, ut probat IX. Teſtis in Placentino ſuper 16. Articulo fol. 83. Vita ejuſdem Beati Pontificis compulſata fol. 95. & Martinus Polonus, ac Ptolomæus Lucenſis, ambo in Vita Gregorii Decimi, & Bernardus Guido Ordinis Prædicatorum Epiſcopus Lutevenſis in Chronol. Rom. Pontific. Et eadem Vaticana Regeſta pag. 51. 101. 115. 116. 120. 195., in quibus referuntur luctus, lachrymæ, ſingultus, ſuſpiria Beati Viri tàm ſuper Civitatem Hieruſalem, quàm ſuper Cleri, & populi perditos mores, quos reformare intendebat, ac providere etiam, ne propterea blaſphemaretur in Gentibus nomen Chriſti, & ibi præſertim, ubi idem Salvator *factus obediens uſque ad mortem, ſaturatuſque opprobriis clavis affixus, aceto & felle potatus, confoſſus lancea in Crucis patibulo tàm diræ mortis paſſionem ſubiit, myſterium Noſtræ Redemptionis perficiens, ſine qua parum Nobis Nativitas profuiſſet, excitante ob id Pontifice ipſo Principum, & Regum animos & cunctorum Chriſtifidelium ad vindicandas Redemptoris noſtri injurias, & redimenda ignominioſæ conculcationis opprobria*.

Quartò

Quartò heroici amoris ſignum deſumitur ex rerum temporalium contemptu, qui fuit maximus in Servo Dei, ut probant IX. Teſtis in Placentino ſuper 16. Articulo fol. 83., & in Aretino octo priores Teſtes ſuper 1. & 3. Articulis, & ex Hiſtoricis tradunt Jacob. Zenus Epiſcopus Patavinus in eumdem Cregorium Decimum, dicens: *Humana omnia contemnens de Cœleſtibus cogitabat*, Greg. Polid. in ſuo Gregoriano Addit., Vincent. Belluac. in ſpec. Hiſt. lib. 31. cap. 14. non enim auro, aut argento, vel pretioſis quibuſque inhians, ſed Dei omnipotentis gloriam, & honorem quærens in perfecta charitate Creatori ſe conjungebat, quod nonniſi ſemotis omnibus impedimentis, & hujuſmodi compedibus contingere poſſe affirmavit S. Doctor 2.2.q.186. art.6.

Quintò flammæ Divini amoris tunc vehementius eruperunt, cùm de ſacro generali Concilio Lugduni ineundo cogitare cœpit B. Pontifex, in quo de morum reformatione, de Cultu divino augendo, de Græcorum reconciliatione, de Tartaris ad Fidem reducendis, de Sacra Expeditione obeunda pro vendicatione Terræ Sanctæ, de Romano Imperio firmando, agendum erat, quæ poſtmodùm ad gloriam Dei omnipotentis re ipſa complevit; nàm & pro Reformatione morum, & ut diſſiparet conſilia gentium, ac ambientium artes compeſceret, nè Eccleſia Dei ſuo Paſtore diutiùs careret, formam Conclavis in poſterum ſervandam ordinavit per decreta in c. ubi periculum §. Cæterùm, & §. quia verò, de elect. in 6. & nè Domus Dei eſſet Domus confabulationum, ſed orationis, per aliud decretum in c. Decet Domum, de Immunit. Eccleſ. eaſdem Confabulationes prohibuit, & quæcumque alia, quæ poſſent divinum turbare officium, aut oculos divinæ Majeſtatis offendere: Similiter pro divino Cultu augendo litteras ad Provinciales Ordinum pro Jeſu Chriſti Cruce prædicanda deſtinavit, quæ in Compulſoriali Placentino leguntur fol. 103. & ut ſecurâ Deo ſerviretur libertate complura alia Decreta pro Eccleſiaſtica libertate firmavit, nempè c. Sciant cuncti, & cap. Generali Conſtitutione de elect., c. Abſolutionis de iis, quæ vi, aut metu cauſ. fiunt, cap. Hoc conſultiſſimo de reb. Eccleſ. non alienan., c. Quicumque de ſent. excommunic., c. Unico de injur. & damn. dat. . Græcam Eccleſiam cum Latina univit, in qua reconciliatione Patres Græcæ Eccleſiæ in ſignum unionis confeſſi ſunt, Spiritum Sanctum à Patre Filioque procedere, & Symbolum ſolemniter

niter in Concilio decantarunt. Nuntii verò Tartarorum intra Concilium baptizati ad propria redierunt: Terram Sanctam iterùm inviſere, & adire ſtatuit, recuperationi illius intentus, ut à Chriſtianis liberiùs poſſet habitari: quæ omnia probantur ex Actis ejuſdem Concilii, & Hiſtorici teſtantur, qui de hujuſmodi Concilio, & Geſtis in eo ſcripſerunt, nempè Martinus Polonus, Ptolomæus Lucenſis, Bernardinus Guido, & alii, qui ſuo loco ponentur: & demùm Imperium Romanum firmavit: & primitùs in Auſtriacam Domum contulit, ut commemorant Ferdinan. de Caſtilio Hiſtor. S. Dominici part. 1. lib. 3., Alphonſ. Ciaccon. in Vita B. Pontificis, Gonzal. de Illeſcas Hiſtor. Pontific. lib. 5. Ex quibus omnibus Servi Dei perfectionem in vinculo Charitatis colligimus, cujus mens, verba, & opera, ſemper eò tendebant, ut Deus laudaretur, & glorificaretur: *non quærentis*, *quæ ſua ſunt*, *ſed quæ Jeſu Chriſti* per effectus veri amoris, & dilectionis, quæ *patiens eſt*, *benigna eſt*, *omnia credit*, *omnia ſperat*, *omnia ſuſtinet*, ut Apoſtol. 1. ad Corinth. 13. nobis inſinuat.

De perfectiſſima Charitate Servi Dei in Proximos.

DUo ſunt, in quibus pendet univerſa lex, & Prophetæ, dicit Dominus in Evangelio Matthæi cap. 22. *Diligere Deum ſuum*, de quo jam diximus, *& Proximum ſuum ſicut ſeipſum*, & hoc etiam poſtremum examinando comperimus B. Greg. obſervaſſe.

Primò enim perfectiſſima hæc Charitas in Proximum probatur ex immenſo deſiderio, quo urebatur de ſalute univerſorum, nulla habita exceptione perſonarum, ſequendo Apoſtoli dictum ad Romanos cap. 1. *Græcis*, *ac Barbaris*, *Sapientibus*, *& Inſipientibus debitor ſum*; ut enim Deo reconciliarentur, & in Deo eſſent, inceſſanter verbum Dei prædicabat, tàm in ditione ſui Archidiaconatus, quàm Pariſiis, & in Terra Sancta, Pontifexque creatus in Concilio Florentiæ, & alibi, ut per auditum intraret dilectio, & per dilectionem præceptorum Dei obſervatio, juxta illud Joann. cap. 14. *qui audit verba mea libenter*, *ille diligit me*: *& qui habet mandata mea*, *& ſervat ea*, *ille eſt*, *qui diligit me*: & cap. 15. *Si præcepta mea ſervaveritis*, *manebitis in dilectione mea*. Quod quàm in ſummo gradu præſtiterit B. Pontifex, & maximo zelo, & vigilantia continuaverit, probant hiſtoria Vitæ compul-

ſatæ in Placentino Proceſſu fol. 92. & 94. Paul. Æmil. de reb. Francor. lib. 7., Marcus Guatius in Chronic., Platina & Ciaccon. in Vita ejuſdem B. Pontificis, & Concio ipſa ad Florentinos habita de anno 1273. quæ refertur per Sanctum Antoninum hiſtor. part.3. tit. 20. c.2., & ut vitia extirparentur, ſuis litteris commonuit Prælatos ad Concilium acceſſuros, ut quinam in Provinciis, ſeu Diœceſibus ſuis committerentur exceſſus, diligenter obſervarent, & remedia, vel conſilia, quibus illis eſſet occurrendum, ſecum afferrent, quæ maximè ad notitiam perfectæ Charitatis pertinent, ut Proximus in Deo ſit, & maneat per obſervationem præceptorum, ut S. Doctor dicit 2. 2. quæſt. 25. art. 1. & ne ſalutaris eſca deficeret, eadem etiam Vaticana Regeſta teſtantur pag. 6. 16. 94. 95. quàm ſollicitè & aſſiduè Beatus Vir premeretur, ne vidu atæ Eccleſiæ longæ vacationis diſpendia paterentur, per hoc enim gratum ipſi Deo (ajebat ille) præſtatur obſequium, proſpero ipſarum Eccleſiarum ſtatui providetur, & Grex Dominicus ſub Paſtoris providi regimine poſitus ſalubriter gubernatur.

Secundò eadem fervens Charitas probatur, quia de Proximo adeò ſollicitus fuit, ut ad ſingulos quaſi manum extendens illos curare ſatageret, nàm ad Paleologum Græcorum Imperatorem ſcribens:De Nunciis pro unione ad Eum miſſis ſic ait: Magnificentiam tuam monemus, rogamus, & hortamur in Domino unigenito Dei Filio Jeſu Chriſto per ſuæ Crucis myſterium, & immenſum Redemptionis humanæ beneficium in Charitatis viſceribus obſecrantes, quatenùs ipſos benignè recipiens, & ad illum reſpiciens ſalutis & pacis auctorem, qui operatus eſt in medio Terræ ſalutem, qui oriens ex alto pacem ſibi acceptam, & ab omnibus acceptandam eam in ortu ſuo, Angelico miniſterio, bonæ voluntatis hominibus nuntiavit, & inter homines converſatus verbo docuit, prædicavit exemplo, ut ad ovile Domini redeas. Et ad Cham Tartarorum Imperatorem nedùm litteras Paſtorales direxit, ſed magnos etiam Theologos Ordinis Prædicatorum, qui tunc in Civitate Acri commorabantur, nempè Fratrem Nicolaum de Vicentia, & Fratrem Gulielmum de Tripoli, cum facultate ordinandi Eccleſiam Dei. Placentinos autem Concives ſuos nedùm ex ſuſcepti Paſtoralis officii debito, ſed etiam ex ſingulari, quem erga eos gerebat, Charitatis affectu, monuit & hortatus eſt ad odia deponenda, ut ex litteris in Placentino Remiſſoriali adductis fol. 73.

Leo-

Digitized by Google

Leodienſem etiam Epiſcopum de incontinentia redarguit, per litteras eum commonens, ut jam reſipiſceret, motus non ſolùm ex officio, ſed ex ſincera charitate, quam erga Epiſcopum, & Eccleſiam illi commiſſam habebat; quæ litteræ in Vaticano Regeſto ponuntur, & ab Hiſtoricis etiam recenſentur, nempè à Joanne Hocſemo hiſtor. Leodien. tom. 2. cap. 9. pag. 299. prout & de litteris, ac Nunciis, ut ſuprà, ad magnum Cham miſſis teſtantur Marcus Paulus Venetus de Region. Orient. lib. 1. cap. 5. & Joan. Baptiſta Ramus navigat. vol. 2. in princip., Vaticanaque Regeſta habent fol. 115. Illum quoque Reginam Franciæ S. Ludovici relictam ſuis litteris admonuiſſe, ut intentæ conſiderationis oculos haberet ad Redemptorem Dominum Noſtrum Jeſum Chriſtum, & ipſum gereret in ſuis viſceribus figuratum ſua beneplacita proſequi delectaretur, & providè proſpiceret, quod hujus Mundi figura præterit, quodque abierunt, & abeunt Reges, & Principes.

Tertiò argumenta Charitatis magis comprobantur ex vigilanti ſtudio animos componendi ut per pacis donum gratiſſimum liberiùs Deo ſerviretur; Eccleſiæ namque Prælatos inter ſe de Juriſdictione, & temporalibus ſuarum Eccleſiarum juribus diſſidentes compoſuit, Regum & Principum inimicitias ſedavit, Populorumque & Provinciarum inteſtina odia, & factiones extirpavit.

Referunt enim Vaticana Regeſta à pagina prima uſque ad paginam 246. eumdem B. Pontificem Archiepiſcopum Toletanum, & Archiepiſcopum & Provinciam Narbonenſem concordaſſe: Toletanum pariter & Tarraconenſem ſedaſſe: Archiepiſcopum Lugdunenſem & Capitulum de temporalibus contendentes conciliaſſe: Lites inter Metenſem Epiſcopum, & Ducem Lotharingiæ & Comitem Barenſem terminaſſe.

Inter Reges autem, Henrici Regis Angliæ filios, Eduardum, & Edmundum ad fraternam dilectionem reduxit: Reges Bohemiæ, & Unghariæ diſſentientes univit: Rodulpho Imperatori, & eidem Bohemiæ Regi obtulit ſe promptum pacem inter eos tractare: erga Paleologum Græcorum Imperatorem, & Philippum Imperatorem Conſtantinopolitanum, & Carolum Siciliæ Regem idem præſtitit officium, & ut fœdera plenioris concordiæ firmarentur inter Regem Portugalliæ, & Prælatos illius Regni, optataque pax & concordia ſequeretur, omninò voluit, & ut Viri providi, & fideles ab eo cum ſufficientibus mandatis ad ſe ipſum mitterentur: inter

 Regem,

Regem, Reginamque Daciæ & eorum Prælatos pacem quoque iniit; per Regem Norvegiæ & Archiepiſcopum Nidroſienſem diſſenſiones ſuſtulit; ac Regem Navarræ, & Ancherum Presbyterum Cardinalem S. Praxedis, & Capitulum Trecenſis Eccleſiæ S. Urbani ſuper juribus & proprietatibus dictæ Eccleſiæ contendentes in tranquilla pace poſuit, Rege tunc aſſerente ſe concordiæ inclinatum precibus ipſius Sanctiſſimi Patris Gregorii Summi Pontificis.

Populorum denique bella, odia, & factiones diſſipavit, nàm Venetos, & Januenſes initio ferè ſui Pontificatus compoſuit: Florentinos Guelphorum & Ghibellinorum reſpectivè partes ſectantes ad ſinceram pacem reduxit, graviſſimis pœnis munitam adversùs ejuſdem Violatores: Aretini quoqne, Peruſini, & Urbevetani, jubente Beato Viro conſimili vinculo colligati fuere: Placentini autem Concives ſui in factionibus diù diviſi, ut concordia amabilem fraternitatem firmarent, quàm maximè optavit, & ſummis viribus procuravit: quæ omnia, ultrà Vaticana Teſtimonia, comprobant etiam Vita ejuſdem manuſcripta in Placentino Proceſſu fol. 93., S. Antoninus in ſua Hiſtoria part. 3. tit. 20. cap. 2., Jo. Villan. in Hiſtoria Florentina lib.7. c.43. Platina, Ciacconus, & alii in Vita ejuſdem Pontificis.

Quartò accedunt cura exactiſſima, & pietas erga pauperes, nempè eleemoſinarum largitiones, pedumque eorumdem pauperum quotidianæ ablutiones relatæ in ejus Vita manuſcripta[1], & compulſata fol. 98. in Placentino ubi & IX. Teſtis ſuper 16. Articulo deponit fol. 83., & Ptolom. in Annal. Lucen. ſcriptum reliquit, B. Gregorium Decimum primum fuiſſe, qui ſolemnem ordinavit eleemoſinam in Romana Curia, ad quam faciendam quemdam Fratrem Converſum inſtituit Ordinis Prædicatorum, cui nomen Frater Joannes, quem de partibus Ultramontanis ſecùm duxerat.

Et magis ſpecificè Vaticana Regeſta pag. 165. 181. 189. enunciant Beati Viri pietatem perfectam, & ſinceram charitatem injungentis quibuſdam Viris, de quorum integritate confidebat, ut mille marcas argenti à Piſanis Eccleſiæ Romanæ, & ſibi debitas inter diverſas Pauperorum ſpecies ejuſdem Civitatis diſtribuerent, ut in multitudine miſeranda omnes comprehenderet, nempè Infirmos, quos in Hoſpitalibus ægritudinis lectus detinebat; alios,

quos

Digitized by Google

quos erubeſcentia, palàm mendicare non ſinebat; tertia portio erogaretur pauperibus Puellis maritandis: quarta verò inter Pauperes communes diſtribueretur. De qua etiam ſingulari pietate Beati Viri, ac eleemoſinis erga Pauperes in ſpecie teſtantur Martin. Polon., Bernard. Guid., Platina, Ciacconus, & alii in Gregor. X., Joann. Andreas, & Gemin. in c. Ubi periculum de elect. in 6.

Quintò lachrymæ ejuſdem Beati Pontificis ſummi amoris indicium confirmant hanc erga Proximos dilectionem & charitatem; deſcendebat enim ad partes Lombardiæ, & videns Provinciam illam diſſidiis, & armis miſerrimè agitatam flevit ſuper eam, & ſpiritu infremuit vehementer, & ad cogitanda remedia, quibus mala ingruentia ſopirentur, ſe totum dedit: quemadmodùm & audita morte Sancti Ludovici Francorum Regis maximo dolore angebatur, quia & Proximorum adjutor, & Eccleſiæ defenſor defecerat, ut legitur in Vita compulſata in Placentino fol. 94. & 95. Nec minori premebatur ob damnum inæſtimabile ab Eccleſia Dei perpeſſum ex obitu Fratris Bonaventuræ Cardinalis, & Epiſcopi Albanenſis, qui poſteà Sanctus declaratus eſt, ut ex notula Actorum Lugdunenſis Concilii colligitur, relata in Tomo 4. Conciliorum Romæ impreſſorum anno 1628. fol. 83.

Sextò Inimicorum, & Perſequutorum dilectio juſtificat in altiori gradu divinam hanc in Servo Dei virtutem, nàm dùm adhùc eſſet Canonicus, & Archidiaconus Leodienſis, & exceſſus illius Epiſcopi audiret, redarguit eum in Capitulo, à quo pede calcatus fuit: qua de re cum Inimici Epiſcopi vellent ſuper eum irruere, ut illum occiderent, ſe oppoſuit Archidiaconus, ut in Hiſtor. Leodien. tom. 2. cap. 7. refert Joannes Hocſemius. Creatus exinde Pontifex de Infidelium converſione, & Perverſorum reditu ad Sanctam Eccleſiam adeò gaudebat, ut non ſolùm ad petitam miſericordiam inclinaret, verùm etiam exultaret in illo, qui eos revocaſſe dignatus fuerat ab initio, & ad viam reduxerat ſalutis; ſic enim paratus de longinquo redeuntibus apertis occurrere brachiis in amplexum illos lætanter excipiebat.

Henricum Epiſcopum Londonienſem, qui excommunicationem incurrerat eò quòd tempore turbationum Angliæ non publicaverat cenſuras à Legato latas contrà Barones Regni turbatores, ſed eis potiùs adhæſerat celebrando etiam in contemptum Eccle-

Digitized by Google

Eccleſiaſtici Interdicti; Epiſcopum Ciceſtrenſem, & Henricum electum Trevirenſem ob eaſdem cauſas cenſuris innodatos, alioſque populos aberrantes, & ad gremium Sanctæ Eccleſiæ redeuntes more pii Patris, offenſarum immemor, benignâ diſſimulatione tranſiens, remiſſis injuriis, pro filiis habuit: quæ omnia colliguntur ex eiſdem Vaticanis Regeſtis pag. 27. 28. 71. 92. 164. 182. & idem referunt Platina, & Ciaccon. in vita ejuſdem Beati Gregorii Decimi, & Sanctus Antoninus in ſua Hiſtoria part.3. tit.20. cap. 2.

Septimò pro coronide tantæ virtutis concurrit pietas immenſa Beati Pontificis erga Defunctos, pro quorum animabus ita anxius, & ſollicitus fuit, ut etiam in Concilio Generali decreverit per univerſum mundum Miſſas celebrari pro Animabus eorum, qui mortui fuerant adveniendo, ſtando, vel recedendo à Concilio, ut ex Actis ejuſdem.

De Virtutibus Cardinalibus, & primò De Prudentia.

D*Eus Charitas eſt, & qui manet in Charitate, in Deo manet, & Deus in illo*: 1. Joannis 4. & *ex ipſo, & per ipſum, & in ipſo ſunt omnia*: ut Apoſtolus meminit ad Roman. 11. itaut qui perfectè vivit in charitate virtutes omnes morales poſſidere fatendum ſit ſecundùm veriorem, de qua per Sanct. Thomam part. 2. quæſt. 65. artic. 1. & 3. in qua charitate cùm jam firmaverimus B. Pontificem maximè excelluiſſe, per quam conſequentiam admittere poſſumus inſimul cum Charitate & Prudentiam hanc à Deo divinitùs in animam Servi Dei fuiſſe infuſam.

Verùm ſicuti Moralis eſt, & de ea agendum eſt per ſuos actus, nempè per conſultationem, electionem, & imperium ſecundùm Ariſt. lib. 6. Ethic. cap. 9. & 10., & Sanctum Doctorem 2. 2. quæſt. 47. art. 13. dùm dicit, quod rectè conſiliatur, judicat, & præcipit, credimus Beatum Pontificem in hac etiam virtute excelluiſſe.

Nàm quod per conſultationem inveſtigaverit media ad finem optimum totius vitæ jam patet, dùm religioſam vitam à teneris annis ſibi propoſuit tamquàm medium tutiſſimum, ut indè de ſorte Domini fieret, novum hominem indueret, & Angelicam vitam

vitam incoharet, & quod per electionem magis apta ad Dei honorem & animarum ſalutem ſeligeret, probant geſta in regimine ſubditorum ſuorum in Archidiaconatu Leodienſi, quæ habentur in ejus Vita compulſata in Placentino fol. 92. & narrantur per VI. Teſtem ſuper 2. fol. 69., & IX. ſuper 17. fol. 81. in Placentino. Probant itidem miſſiones de perſona Beati Pontificis, dùm in minori ſtatu exiſteret, in Angliam cum Ottobono Cardinali expedito per Clementem Quartum, ut tollerentur diſſidia inter Regem illum, & Primates, prout fuerunt ſublata, ut deponit in Remiſſoriali Placentino IX. Teſtis fol. 82., Vita manuſcripta compulſata fol. 93., Ciaccon. in Vita ejuſdem in verbo *Ottobonum Fliſcum*, & accedit Legatio eidem commiſſa ab eodem Clemente Quarto, ſivè à Sacro Collegio Sede Vacante in partibus Siriæ, quam referunt Marc. Paul. Venet., & Joannes Bapt. Ramus locis ſuprà relatis, ac Jacob. Boſ. in ſua Hiſtor. Equit. Hieroſol. part. 1. lib. 10., S. Antonin. part. 3. tit. 20. c. 2.

Sed fundamentum ſummæ Prudentiæ iſtius B. Pontificis magis elicitur ex imperio, dirigendo voluntatem ad executionem eorum, quæ Dei gloriam, & Fidei propagationem, & Animarum ſalutem reſpiciebant, nempè ex celebratione Sacri Generalis Concilii Lugdunenſis, in quo interfuerunt 500. Epiſcopi, 60. Abbates, & Prælati mille circiter, & vocati fuerunt Sanctus Thomas de Aquino, qui in itinere deceſſit, Sanctus Bonaventura, qui in ipſo Concilio diem ſuum clauſit, Beatus Albertus Magnus, & alii Sanctiſſimi Viri, ut inde cum ſaniori deliberatione conſiliata, & judicata ad operandum præciperentur, quæ propriè ſecundùm D. Thomam 2. 2. quæſt. 47. art. 8. pertinent ad divinam Prudentiam; ſicquè ſanctiſſima decreta univerſo Orbi ſaluberrima emanarunt tàm reſpectu regiminis & gubernii, quàm pro morum reformatione neceſſariâ, nempè forma Conclavis in poſterùm ſervanda in cap. ubi periculum de elect. in 6. ad tollendas longiſſimas Sedis Apoſtolicæ Vacationes, cùm ea per trienninm ferè miſerabiliter vacaſſet; Reſidentia habentium Curam Animarum, & Ordo Sacerdotii, & nè plures Curatæ haberentur, c. Licet Canon., cap. Nemo deinceps de elect. in 6. Prohibitio Uſurarum, cap. Quamquam de uſur. in 6. Declaratio, quod non valeat excommunicatio in Participantes, niſi fuerint nominatim moniti, c. Conſtitutionem de ſentent. excommun. in 6., & alia quamplura

ra

ra extant decreta in 6. Decretalium regiſtrata, quæ omnibus patent. Et in eodem Concilio finem impoſuit longiſſimo ſchiſmati occaſione Imperii tàm per præceptum ab eodem Beato Pontifice Electoribus tranſmiſſum; quàm per confirmationem Rodulphi ab illis electi; & Expeditionem inſuper Sacri Belli in Saracenos decrevit, prout hæc omnia habentur inter Acta ejuſdem Concilii in præallegat. tom. 4. Conciliorum Romæ impreſſorum, & ponunt etiam Hiſtorici omnes, & ſignanter Martinus Polonus, Ptolomæus Lucenſis, Bernardus Guido, Platina, Ciacconus, & alii, in Gregorio Decimo, & de vocatione S. Thomæ & S. Bonaventuræ ad præfatum Concilium meminit Breviarium Romanum in lectiodibus de eorum Feſtivitate, Hiſtoriaque præfixa ipſi Concilio in tomo prædicto, & de præcepto Electoribus facto Gerard. de Rot. in Annal. Hiſt. Auſtriac., deponitque IX. Teſtis in Placentino ſuper 16. fol. 82.

De Juſtitia.

HÆc Virtus cum ſoleat dividi per Ariſtot. 4. Ethic. cap. 2., & per S. Thomam 2. 2. quæſt. 58. art. 5., & quæſt. 61. art. 1., in legalem, diſtributivam, & commutativam; & legalis definiatur ea eſſe, per quam omnium virtutum actus ad bonum commune ordinantur; diſtributivæ verò ſit dirigere diſtributionem omnium bonorum in partes Reipublicæ; & commutativæ multos actus inter Privatos ſubordinare: In prima parte mirabiliter Dei ſervum excelluiſſe comperimus, quia totus fuit in communi bono ordinando, nempè in depravatorum morum correctione, pro qua ab Eo emanarunt tot leges, decreta, & conſtitutiones, de quibus in 6. Decretalium ſub diverſis titulis ſupra in articulo Prudentiæ narratis: ſimiliter in divino cultu augendo, in quo zelantiſſimus fuit, in converſione Infidelium, & ſubſidio Pauperum, itàut verè omnium eſſet unus Pater & Paſtor, non habitâ Perſonarum exceptione; Nam & ad Imperatorem Græcorum miſit quatuor Fratres cum litteris & formula Fidei pro firmanda & perficienda unione, ut jam in articulo de Fide diximus, & in Siriam ad Chriſtifideles pro Terræ Sanctæ ſuccurſu ſubſidium tranſmiſit, ut teſtantur Vaticana Regeſta, Annal. Eccleſ. ad annum 1272. Boſius in ſua Hiſtor. Equit. Hieroſol. part. 1. lib. 10.; & primus

mus fuit, qui deputavit Officiales pro eleemoſynis Pauperibus Jeſu Chriſti erogandis, ut diximus in articulo de Charitate in Proximos.

In aliis verò partibus, nempè diſtributivâ, & commutativâ, quæ ſicuti in ratione juſtitiæ particularis in communi conveniunt, ſic quoque conveniunt in eo, quod utraque reſpicit debitum aliquo modo, quatenùs per eas redditur alicui, quod ſuum eſt, vel ad quod habet Jus uno modo ratione contractus, alio æqualitatis conſtituendæ, & in his Beatus Pontifex fuit etiam vigilantiſſimus. Et

Primò dùm adhuc eſſet in Minoribus Leodii reſidens in dignitate ſui Archidiaconatus, Vir ſanctus & juſtus fuit, cum ea, quæ pro juriſdictione ſui tituli dirigenda erant, erga bonos & malos reſpectivè ſumma cum integritate compleverit, ut deponunt VI. Teſtis in Placentino ſuper 2. fol. 69., & IX. ſuper 16. fol. 81. & legitur in ejus Vita compulſata fol. 92. Et

Deindè Pontifex creatus, quod debitum erat Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſubtrahi non permiſit, nàm à Cardinalibus Viterbii poſt Pontificium ſuſceptum requiſitus, ubi coronam recipere vellet; Viterbii, an Romæ? ſic reſpondit: Scitis, Fratres Chariſſimi, quòd Imperator Conſtantinus, Mundi Monarcha, ex Imperiali Vertice Coronam depoſuit, & eam ex ſua munificentia contulit Beato Silveſtro tunc Romano Pontifici in ſignum decoris Regii, & dominii temporalis, & quia iſtud in Urbe factum dignoſcitur, ſuadet ratio, monet æquitas, & rrquirit honeſtas, quòd ibi ipſa Eccleſia in noſtra perſona, licèt indignâ, hujuſmodi debeat Diademate inſigniri: quæ verba ponuntur in ejus vita compulſata fol. 94. à tergo in Placentino, & referuntur per Teſtes in Aretino ſuper 7. & 8. Articulis.

Poſtremò fuit diligentiſſimus defenſor Jurium Eccleſiæ, nàm à Carolo Rege Siciliæ debitum fidelitatis juramentum pro Regno Siciliæ exegit: ſimiliter et à Rodulpho Cæſare pro Imperio, et Terræ Sanctæ ſuccurſu juramentum voluit, et à Jacobo Rege Aragoniæ tributum annuum Cameræ Apoſtolicæ perſolvendum petiit, ut probant Ferdin. de Caſtillio in Hiſtor. S. Dominici par. 1. lib. 3. cap. 39., Joan. Marian. Hiſtor. de reb. Hiſpan. lib. 3. cap. 22. & alii, ac Vita in Placentino compulſata fol. 94. verſ. completis, & fol. 96. verſ. poſt hæc: & per eamdem rationem reddendi cui-

que, quod ſuum eſt, vel ad quod Jus habet, Leodienſem Epiſcopum, & Federicum Abbatem S. Pauli de Urbe propter exceſſus ab ipſis commiſſos compulit reſpectivè cedere Eccleſiæ, & Abbatiæ, ut teſtantur Acta Concilii Lugdunenſis ſuperiùs relata.

Quibus accedit Affabilitas, quam inter finitimas Juſtitiæ partes Sanct. Doctor ponit 2. 2. quæſt. 80. & partem Juſtitiæ potentialem appellat, quæ in Beato Pontifice fuit eminentiſſima, ex quo per eam à S. Ludovico Rege fuit ſemper humaniſſimè in minoribus receptus, ut habetur in ejus Vita manuſcripta, & apud Ciacconum in Gregorio Decimo, deponuntque Teſtes in dicto Placentino Proceſſu V. ſuper 4. fol. 66. VI. ſuper 2. fol. 69., VII. ſuper 26. fol. 75., & IX. ſuper eodem 26. fol. 84. & alios Reges & Principes ad ſe alliciebat, quos inter ſe diſſidentes in pace firmiſſima conciliavit, & ad veritatem Fidei reduxit, ut diximus in articulo de Charitate in Proximos verſic. ſecundo eadem.

De Fortitudine eximia.

EST hæc virtus in ordine inter Cardinales tertia ſecundùm S. Thomam 2. 2. quæſt. 123., & ab eodem dicitur eſſe audaciæ moderatrix, & timoris expers, in qua Beatus Pontifex mirabiliter ſe geſſit aggrediendo ardua cum ſumma fiducia, & magnanimitate, & ea ſuſtinendo cum perfecta patientia & perſeverantia.

Nam quàm ardua aggreſſus fuerit, & magna cum fiducia, ac magnanimitate compleverit, eadem Vaticana Regeſta à pag. 52. uſque ad pag. 246. teſtantur. Actaque Concilii in præallegato 4. Tomo Conciliorum commemorant, S. Antonin. Archiepiſc. Florent. hiſtor. part. 3. tit. 20. cap. 2. Joan. Magnus Gotheus Upſalen. Archiepiſcopus de Vitis Pontificum Upſalen. lib. 3., & ponuntur multa per Joannem Marianam de rebus Hiſpan. lib. 13. cap. 22.

Nempè Jacobo Aragoniæ Regi cum adeò libidini intentus eſſet, ut uxorem Vaſſalli ſui abduxiſſet, cum eaque conſuetudinem haberet, præcepit, ut adulteram dimitteret, eoque negligente mandavit, ut ſi antè octavum diem, poſtquàm litteras accepiſſet, eam non dimiſiſſet, ut Viro ſuo reconciliaretur, Archiepiſcopus

ſcopus Tarraconenſis, & Epiſcopus Dertuſenſis in eum Anathema diſtringerent, & locum, ad quem ille, vel illa adultera divertiſſet, Eccleſiaſtico Interdicto ſupponerent.

Alphonſum Luſitaniæ Regem, qui Bracharenſem, Conimbricenſem, Viſenſem, & Lamecenſem Eccleſias poſſeſſionibus & redditibus exuerat, nonnullaque alia indignè commiſerat, Beatus Pontifex redarguit uſquè dum à violandis perſonis, & rebus Eccleſiaſticis abſtineret; tùm injuriarum ac damnorum nomine iis, quos affecerat, ſatiſdaret, ſeveriùs admonuit; quod ſi contemneret, Priori Cœnobii Ulyſſiponenſis Ordinis Prædicatorum, & Cuſtodi atquè Guardiano Ordinis Minorum, & Cenſuras Eccleſiaſticas in eum promulgarent, & Sacra omnia Regno Portugalliæ interdicerent, omninò mandavit.

Alphonſum alterum Caſtellæ Regem, quì & ſe inſcribere Romanorum Regem, & Imperiali ſigillo uti audebat, ſimili modo abſterruit litteris ad Archiepiſcopum Hiſpalenſem datis.

Carolum Siciliæ Regem, ne Jura Beneventanæ Eccleſiæ uſurparet, prohibuit per litteras Anagnino Præſuli, ac Decano Antiocheno directas.

Ottocarum Bohemiæ Regem redarguit, quòd in ipſum Papam commotus per litteras ſignificaſſet ſe nolle illius ſententiæ ſuper negotio Imperii Romani acquieſcere.

Magnum etiam Norvegiæ Regem, ne ampliùs Eccleſiis in contemptum Eccleſiaſticæ libertatis gravamina imponeret, continuit per litteras ad Archiepiſcopum Nidrioſienſem.

Philippum Galliæ Regem, ut Comitatum Venaiſſinum Eccleſiæ Romanæ ab Alphonſo Comite Pictaviæ ejus Patruo raptum, & eidem Philippo Regi ex teſtamento relictum, reſtitueret, commonuit per Nuntium Guilelmum Matiſconenſem Apoſtolicum Cappellanum, ac Generalem Cauſarum Sacri Palatii Auditorem; quo audito Rex non modò ea, quæ injuſto titulo poſſidebat, ex integro reſtituit, verùm etiam poſtulanti Pontifici auxilia pro Terræ Sanctæ recuperatione promiſit, & ſubmiſit ex variis litteris ſubindè datis.

Electoribus Imperii Romani diù vacantis uti electionem differentibus præcepit, Eccleſiaſticis quidem ſub pœna privationis Officii, & Sæcularibus ſub pœna Excommunicationis, ut, omni cunctatione poſtpoſita, Eccleſiæ Advocatum darent, nempè

 Impe-

Imperatorem, comminando inſuper, quod aliàs hæc ipſe faceret; & illi mandatis paruerunt, quia non multò poſt, habito inter eos tractatu, in Regem Romanorum elegerunt Rodulphum Comitem de Hauſpurg.

Rodulphum poſteà ab eis electum, & ab ipſo Pontifice confirmatum, niſi præſtituto tempore in Italiam adveniſſet cum Germanico Exercitu pro Sacro bello in Saracenos agendo, & in Urbe ſe præſentaſſet pro Corona Imperiali ſuſcipiendâ, certiorem fecit ſe illum & Excommunicatione & Imperii privatione mulctaturum.

Stephanum Ungariæ, & Ottacarum Bohemiæ Reges inter ſe contendentes cùm Beatus Pontifex invicem conciliaſſet, & pacis fœdera inter illos firmaſſet, Archiepiſcopis Pragenſi, & Strigonienſi, ac Epiſcopis Olomucenſi et Vacienſi in mandatis dedit, ut pacem hujuſmodi ſub cenſuris et pœnis ab omnibus inviolabiliter obſervari facerent.

Ugonem Cypri Regem Coronam Regni Hieroſolymitani in præjudicium Mariæ natæ olim Iſabellę Magnę Hieroſolymitanę Reginę affectantem peremptoriè, ut ſe Apoſtolico conſpectui pręſentaret, citari mandavit ex litteris ad Archiepiſcopum Nazaręum datis.

Valdemarum Svetiæ Regem Libertatis Eccleſiaſticæ, et Pontificiæ Auctoritatis contemptorem, jam miſerabile mancipium omnium enormium flagitiorum effectum, per ſuos Legatos Regiâ Auctoritate privavit, in ejuſque locum Ladiſlaum Magnum ipſius fratrem prudentiâ, juſtitiâ, et æquitate, pietateque longè inſigniorem ſuffecit.

Henricum Daciæ, ſeu Danorum, et Sclavorum Regem ob Archiepiſcopi Lundenſis, aliorumque Pręlatorum ab illorum ſedibus ejectionem, et bonorum Eccleſiaſticorum privationem, per Apoſtolicę Sedis Legatum Excommunicatione perculſum approbavit, et in ſe poſtmodùm reverſum à cenſuris, integra libertate Eccleſię præſervata, abſolvit.

Contra Paleologum Gręcorum Imperatorem tàm pro Unitate Fidei, quàm pro defenſione Primatus Eccleſię Romanę viriliter inſtitit, ac inſtanter ſolicitavit, et tandem, Deo dante, quod humilibus precibus, et continuis lachrymis expoſcebat, feliciter obtinuit.

Duci

Duci Venetorum per Apoſtolica ſcripta ſeriò pręcepit, ne ſineret per aliquos Venetos arma, ferrum, lignamina, Naves Saracenis deferri, vel aliter quoquo modo illis auxilium impendi.

Ducem Brabantiæ Eccleſię Leodienſis libertatem turbantem, et Homines Villę Sancti Trudonis multipliciter vexantem, tempore pręſertim Concilii, quo Epiſcopus Leodienſis aberat, increpuit acerrimè, ut ab omni moleſtia in bonis et juribus dictę Eccleſię, et potiſſimùm reſpectu Villę Sancti Trudonis ſe abſtineret.

Ducem Lotharingię, et Comitem Barenſem, qui L. Epiſcopum Metenſem defenſioni Terrę Metenſis Eccleſię inſiſtentem violenter invaſerat, et Carceri mancipaverat, in priſtinam libertatem ut eum reſtituerent, coegit, recepta ulteriùs ab eis promiſſione, et obligatione de Apoſtolico mandato ſuper pręmiſſis obſervando.

Ducibus quoque, ac Regibus, et Imperatoribus, ſub pœna Excommunicationis ipſo facto incurrendę pręcepit, ne Guidonem de Monſorti, qui Henricum de Alemannia Viterbii in Eccleſia occiderat, aliquo modo reciperent, aut recipi permitterent.

Januenſes, et Florentinos, Piſanos, Bergomenſes, Papienſes, Urbinates, et alios pacis Violatores, Libertatis Eccleſię turbatores, aut aliàs contumaces Cenſuris diſtrixit, et Civitates eorum Interdicto ſuppoſuit.

Ex quibus divina hęc virtus quàm perfectè fuerit in Servo Dei facilè dignoſci poteſt, cum per eam Majeſtate ſuperbos terruerit, et perverſorum iniquitates irruperit, conſtantię ſuę ac magnanimitatis immenſam à Deo reportans remunerationem.

Verùm et ex aliis hęc virtus non minus in Servo Dei eluxit, per patientiam nempè, ac ſufferentiam, et perſeverantiam in adverſis, ut inter eaſdem paginas Vaticani Regeſti commemoratur adeo, ut quò magis ſe offerrent labores, itinera, peregrinationes, pericula, ęgritudines, eò fortior et robuſtior redderetur.

Labores immenſos ſuſtinuiſſe illum, facilè probant geſta in eodem Concilio Lugdunenſi, nempè morum reformationes, decreta, Conſtitutiones pro Eccleſia, et ejus libertate ſublevanda, Conciones item ad Reges, et Principes excitandos ad ſacram militiam ſuſcipiendam contra Saracenos, et Infideles, et demùm cum

Digitized by Google

cum prȩclaro ſanctitatis ipſius Elogio litteræ Innocentii Quinti ejus in Pontificatu Succeſſoris (de quibus in Codice Vaticano Marini de Ebulo pag. 47.)

Itinera verò, et peregrinationes probantur ex legationibus per eum in minori ſtatu initis cum Cardinale Jacobo in Galliam, et Germaniam; et cum Cardinale Ottobono in Angliam, cum quibus aſſociatus in parte ſolicitudinis fuit: Vita manuſcripta in Placentino fol. 91. et 93. et IX. Teſtis in eodem Proceſſu ſuper 16. fol. 81. et 82., Ciaccon. in Gregorio Nono et Decimo, et Matthȩus Weſtmonaſterienſis in Floribus Hiſtoriarum ad annum 1267., et Pontifex creatus Florentiam profectus eſt, ut Cives illos ad concordiam reduceret: S. Antoninus hiſtor. par.3. tit.20. cap. 2., Joannes Villanus, Platina, Ciacconus, et alii in Gregorio Decimo.

Nec pericula ingentia defuerunt, quȩ ipſe, veluti Fortitudinis inexpugnabilibus armis accinctus, nequaquàm extimuit, quia poſt mortem S. Ludovici de Brunduſio diſcedens, intrepidus tranſivit ad Terram Sanctam Palȩſtinam, ut Chriſtifideles opera et conſilio adjuvaret, ſpretis omninò maris periculis, quòd refert Auctor vitȩ manuſcriptȩ in Placentino fol. 94. et deponit IX. Teſtis in eodem ſuper 16. fol. 82. nec non Matthȩus Weſtmonaſterienſis loco ſuprà citato, et Jacobus Zȩnus in Gregorio Decimo: et creatus Pontifex non pertimuit eadem maris et itinerum pericula, prȩcipuè in reditu tàm ex Terra Sancta tempore hyemali, quàm ex Lugdunenſi Concilio tranſiens per diſcrimina montium Galliȩ et Tuſciȩ in ſpiritu Fortitudinis, ac zelo, et amore ſuȩ Eccleſiȩ, ut narrant idem Auctor vitȩ manuſcriptȩ eodem fol. 94. et fol. 96., Chronic. Man. in eodem Placentino compulſatȩ fol. 100. Bernardus Guido, Onuphrius Panvinus addition. ad Platinam et alii in Gregorio Decimo, necnon litterȩ ejuſdem Gregorii ad Paleologum Grȩcorum Imperatorem in Vaticano Regeſto pag. 58. num. 37.

Denique ȩgritudines fuerunt Beato Pontifici comites, et eas recenſet ipſemet Beatus Vir in litteris tàm Regi, quàm Reginȩ Angliȩ directis, et in proceſſu habito in die Cœnæ Domini anno 1272., et in alio Lugduni anno 1273. reſpectivè publicatis, nàm Urbeveteri, Bononiȩ, Lugduni, et demùm Aretii ob labores in ſenili ȩtate perpeſſos graviſſimis febribus tentus fuit, ſed nuſquam ab

ab opere abſtractus Dei Eccleſiam regendi, cujus Pontifex factus fuerat & Rector. Quod etiam diſertis verbis teſtatus eſt idem Innocentius Quintus tanquam ocularis teſtis in prænarratis litteris ad Reges & Prælatos tranſmiſſis ſtatim ſequuto obitu ipſius Gregorii.

De Temperantia admirabili.

CArdinalium Virtutum hæc eſt poſtrema, quam Ariſtot. 3. Ethic. appellat Mediocritatem circa tactus, guſtuſque voluptates: & S. Doctor 2. 2. quæſt. 141. art. 1. illam dicit moderationem, ſeu temperiem, quam ratio facit: & hanc moderationem & temperiem in excellenti gradu fuiſſe in Beato Pontiſice ex probatis comperimus;

Fuit enim hic Dei Servus temporalium rerum maximus contemptor, quod cum pertineat ad abſtinentiam, inter partes ſubjectivas Temperantiæ ponitur ab eodem Sancto Doctore dicta quęſt. 141. art. 1., et hanc eſſe veram ſpiritus paupertatem definiunt D. Ambroſ. Homil. lib. 5. in Lucam cap. 6., et D. Hieronymus in Matthęum cap. 5. relati ab eodem S. Doctore 2. 2. qu. 19. art. 12. Nàm cogitante Innocentio Quarto de removendo Epiſcopo Placentino, uti minùs canonicè inſtituto, Theobaldo huic (tunc Archidiacono) liberaliſſimè Eccleſiam illam obtulit; ſed ipſe recipere noluit, ut ex vita ejuſdem compulſata fol. 92., & etiam refert Ciacconus in Gregorio Decimo. Verùm eamdem abſtinentiam magis practicaſſe dignoſcitur in confirmatione electionis Rodulphi Regis, in qua reprobatis Nunciis Regis Hiſpaniæ, & Regis Bohemiæ ad Imperium Romanum enixè aſpirantium, ſprevit munera ipſius Ottocari Bohemię Regis, ut ſcribit Siffridus Presbyter in ſua Epit. lib. 2., et eamdem abſtinentiæ virtutem fuiſſe peculiarem in Beato Pontifice, ut ab omni munere manus ſuas excuteret, auroque, aut argento non inhiaret, humanaque omnia contemneret, narrant vita compulſata fol. 98., Jacobus Zenus Epiſcopus Patavinus, Platina, Ciacconus, & alii in Gregorio Decimo, Teſtis in Remiſſoriali Placentino IX. ſuper 16. fol. 90., & Joan. Andreas in cap. ubi periculum de elect. in 6. Ac denique quàm ſummè hanc virtutem coluerit, particulari etiam Conſtitutione declaravit in c. Exigit perverſorum audacia

de

de Cenſ. in 6., et Decreto idem ſpeciali, quo Familiaribus et Domeſticis ſuis eamdem munerum receptionem vetuit ex prædicta Vita compulſata eodem ſol. 98.

Prçtereà et ſeveriùs adhuc hanc virtutem obſervavit in ſe ipſo, nàm ſingularis quidem eſt virtus Temperantię in abſtinendo, ſed illa, quæ ſubtrahit, tantò erit perfectior, quantò magis de convenienti ſubtrahit: D. Thom. 2. 2. quæſt. 146. 147. et 149.

Erat enim parciſſimus in loquendo, ut non niſi ædificationis gratiâ, & ſale diſcretionis condita ab eo verba proferrentur, ſermoque ejus eſſet viri perfecti in verbo non offendentis. Eadem quoque abſtinentia utebatur in ſubtrahendo ſe à cibo, & potu, unica tenuique comeſtione in die contentus, et quidem ab omni ſenſus delectatione abſtracta, dum per Sacræ Scripturæ lectionem in menſa divinæ meditationi intentus tantummodò guſtaret, quàm ſuavis ſit Dominus, & quàm dulcia eſſent verba Domini faucibus ſuis, naturalis delectationis tunc oblitus, ut ipſe propterea aſtantibus ſæpè referre ſoleret, ſe neſcire quid in ea comeſtione tunc ſumpſiſſet, quod legitur in ejus vita compulſata in Placentino fol. 98., et idem deponunt III. Teſtis ſuper 18. fol. 62., et IX. ſuper 16. fol. 83. in dicto Remiſſoriali Placentino, et alii in Aretino ſuper 15. Articulo.

De puriſſima Caſtitate Beati Pontificis.

CAſtitatem eſſe partem ſubjectivam Temperantiæ ponit Sanctus Thom. 2. 2. quęſt. 143. art. 1. adeòque Jeſu Chriſto gratam, ut illius candore delectetur, et à Deo Omnipotenti hac etiam Virtute Beatum Pontificem fuiſſe ornatum facilè ex ſequentibus probari poteſt.

De ea enim deponunt octo Teſtes in Remiſſoriali Aretino ſuper primo et ſequentibus Articulis uſque ad 23., dùm reſpondendo dicunt, ſe credere etiam contenta in Articulo 16. eſſe vera tàm ex publica voce et fama, quàm ex hiſtoriis, ad quas ſe referunt, et Teſtes in Remiſſoriali Placentiuo nempè VI. ſuper 2. fol. 69., VII. ſuper 15. fol. 74., IX. ſuper 26. fol. 84. affirmantes Beatum Virum ſpeculum honeſtatis fuiſſe, et quòd nunquam, ut creditur, criminis contagione pollutus fuerit, et in vita ejuſdem compulſata fol. 91. dicitur, quòd ab Infantia vitam ita inſtituit ab

ab omni immunditia liberam, ut in ejus Juventutis flore ob hanc ſingularem vitę munditiam cœteris norma, et ſpeculum honeſtatis eſſet: et fol. 98. ſubditur: in carne quoque ſua ſervavit munditiam, nullâ unquam, ut creditur, criminis contagione pollutam.

Quod etiam videtur ex circumſtantiis ſummę honeſtatis, et modeſtię, ac prędicationis Verbi Dei convinci, nedum aliis hanc virtutem prędicaret, ipſe reprobus efficeretur, et ex morum correctione contra Reges, et Eccleſiaſticos ſimili immunditia notatos, de qua diximus in Articulo de Fortitudine. Undè facilè colligi poteſt, quo odio oderat crimen hoc, per quod anima ſeparatur à Charitate Chriſti.

Quam Caſtitatis, et Virginitatis probationem Dominus Noſter dignatus eſt etiam manifeſtis inditiis comprobare, ex mirabili illius Corporis Integritate, et Incorruptione per annos tercentum et ampliùs conſervata, de qua deponunt octo Teſtes in Aretino Remiſſoriali ſuper 24. Articulo: et quamvis non ita integrum ejus Corpus à paucis annis videatur (quod fortè propter frequentem Fidelium ad ejus ſepulchrum acceſſum, et luminum intùs poſitorum calorem, Coronarumque contactum contingere potuit) hoc tamen minimè tollit pręmia puritati corporis iſtius Beati Pontificis correſpondentia, quia niſi adſit aliquid prohibens, ſicut homo non poteſt evadere mortem, ita nec putrefactionem, nec corruptionem, ut notat S. Thom. ſuper 3. ſent. diſtinct. 21. art. 2. ad 4., et ad comprobandam Sanctę Thereſię virginitatem fuit hęc corporis Incorruptio ſimili modo ponderata in ejus Relatione in Articulo de puriſſima Caſtitate.

De profundiſſima Humilitate Beati Pontificis.

D*Iſcite à me quia mitis ſum & humilis corde*, dicit Dominus Noſter in Evangelio Matthęi cap. 11., quia per hanc ſanctam virtutem vere animus firmatur, ne inordinatè extollatur ad ſenſibilium concupiſcentiam, ut explicat S. Thom. 2. 2. quęſt. 161. art. 1. et 4., in qua quantum Beatus Pontifex profecerit, ſequentia demonſtrant.

Ore enim proprio ſolebat ſui ipſius diffidentiam, indignitatem, et inſufficientiam fateri, ut probant ejus vita compulſata

fol. 94. à tergo; et litterę ab eodem Beato Pontifice directę ad Patriarcham Hieroſolymitanum de Anno 1272. in Regeſto Vaticano ſequendo reſponſa B. Joannis Baptiſtæ in Evangelio Joannis cap. 1. *non ſum, non ſum, ſum vox clamantis in deſerto*, & Apoſtol. ad Philippen. cap. 2. *in humilitate ſuperiores ad invicem arbitrantes*, & Prophetam in Pſalm. 21. *Sum vermis, & non homo, opprobrium hominum, & abjectio plebis*.

Ex eadem humili cogitatione, & ſui ipſius diffidentiâ Eccleſiam Placentinam ab Innocentio Quarto ſibi oblatam recuſavit, & eadem ratione electioni in Summum Pontificem reſtitiſſet, niſi majori virtute victus, zelo ſcilicet reparandæ calamitatis Eccleſiæ Dei triennio vacantis commotus fuiſſet, ut litteræ ejuſdem Beati Pontificis teſtantur ad Paleologum Gręcorum Imperatorem, & ad Patriarcham Hieroſolymitanum, nec non Archiepiſcopum Senonenſem; & eorum reſpectivè ſuffraganeos, de quibus in Vaticano Regeſto pag. 58. & 121.

Et agnoſcens eamdem infirmitatem in ſe ipſo, cum eſſet Summus Pontifex, quæ in aliis eſſe poſſet, ſequendo Apoſtol. ad Hæbr. cap. 5. ſeipſum Deo, & aliorum orationibus commendabat, quæ propriè ad agnitionem virium deficientium pertinent, & humilitatem indicant, ut in Pſalm. 25. 37. & 101. Rex David prænunciat.

Et formam Servi accipiens Pauperibus Jeſu Chriſti miniſtrabat, & pedes eorumdem quotidie propriis manibus abluebat, ut vita ejus compulſata commemorat fol. 98. in cujus operis exercitio hæc virtus maximè elucebat, cum fuerit ad eodem Domino Noſtro cœpta, & præcepta in Evangalio Joannis c. 13. *Scitis quid fecerim vobis?*

De Sanctitate Beati Pontificis in genere.

PRobationem hanc genericam nonniſi ex pluribus argumentis impleri poſſe eo modo, quo ad probandam famam, reputationem, nobilitatem, virtutem, & ſimilia voluerunt Bald. in l. providendum C. de poſtul., & in leg. 1. C. de dignit. num. 97., Guidopap. deciſ. 88., Covarruv. lib. 1. var. reſol. c. 16. num. 10. quippe quæ pendeat ab opinione hominum, quæ ex diverſis ſoleat colligi, quod etiam ponderarunt majores noſtri in Relationibus

nibus Sanctorum Hyacinthi, Raymundi, Iſidori, Thereſiæ, & B. Juliani.

Inter alia autem argumenta cum Virtutes ipſæ Theologicæ, & Cardinales, primum obtineant locum, quandoquidem illæ neceſſariò probandæ ſint, non minus, quàm Miracula in canonizando Dei Servos c. 1. de reliq. & venerat. Sanctor. Gloſ. communiter approbata in cap. 1. in verb. Sedi Apoſtolicæ eod. tit. in 6. ubi Hoſtienſ. num. 5., Joan. Andr. num. 4., Archidiac. num. 5., Bellam. in cap. Venerabilis num. 2. de Teſtib., Troil. Malvet. in tract. de Canonizat. Sanctor. dub. 3. num. 1. & 73., Caſtill. eod. tract. quæſt. 4. principal., & quæſt. 5. verſ. quinto, neceſſarium eſſe, Caſſan. in Cathalog. glor. mund. part. 3. conſid. 50., Maſcard. de probat. concluſ. 262. num. 2., Panvin. in Relat. S. Bonaventuræ part. 1. art. 8. & 9., & idem fuit dictum in relatione S. Reginę Eliſabeth in princ.

Primum argumentum deſumimus ex probatione Virtutum hujus Beati Pontificis, quas in ſummo gradu exiſtere ſuprà deduximus, & per quas viri famâ boni à cœteris in veneratione habentur, quippe qui conſiderantur in multis laboribus, & vigiliis, in moribus caſtis, in ſtrenuis actibus: c. miramur 61. diſtinct. cap. quatuor 12. quæſt. 2.

Secundum eſt fama communis, reputatio, & vox populi, & quidem Catholici, Sanctos venerantis, quæ moveri non potuit humano affectu, vel cupiditate lucri temporalis, ſed ſolo pietatis, & divini amoris deſiderio acclamantis per continuata tempora à die obitus iſtius Beati Pontificis, qui contigit die 10. menſis Januarii 1276. ipſum ab omnibus communiter habitum, & reputatum fuiſſe pro Beato, & Sancto, & quod populus cum magna devotione interceſſioni illius ſe commendat: ita Teſtes in Remiſſoriali Aretino ad 5. Interrogatorium, & ſuper 26. Articulo concludenter deponunt, nempè I. fol. 36., II. fol. 48., III. fol. 49., IV. fol. 54., V. fol. 62., VI. fol. 70., VII. fol. 76., VIII. fol. 87., IX. fol. 91., X. fol. 96., XI. fol. 99., XII. fol. 102., XIII. fol. 106., XV. fol. 111., & XVI. fol. 113., & in Remiſſoriali Placentino decem Teſtes idem confirmant ſuper 26. Articulo I. fol. 56., II. fol. 58., III. fol. 61., IV. fol. 64., V. fol. 65., VI. fol. 69., VII. fol. 71., VIII. fol. 79., IX. fol. 80., X. fol. 89. quam probationem, cum verſemur in antiquiſſimis, nempè ſuprà annos

 350. à

350. à die obitus Beati Pontificis, viſum fuit hìc firmare eſſe plenam, & concludentem in materia Canonizationis, prout & illam, quæ deducitur per hiſtorias antiquas, & approbatas; ut propterea cum contigerit ſuper eiſdem probationibus firmare factum miraculorum, de veritate iſtarum concluſionum hæſitandum non ſit; Hanc igitur concluſionem, quod geſta antiqua probentur per Teſtes deponentes de publica voce & fama, firmarunt Innoc. in c. Veniens num. 6. verſ. & non mireris de verb. ſignific., Bald. in l. inſuper num. 2. C. de rei vendic., & in l. proprietatis num. 4. C. de probat., Abb. in c. inter dilectos num. 6. de Fid. Inſtrum., latè Fœlin. in cap. Veniens num. 16. de teſtib., & in cap. Cum cauſam num. 9. verſ. Sed dicas de probat., Marſil. in rubr. C. eod. num. 214., Roman. Conſ. 109. verſ. aut enim, Alex. in l. Rem, quæ nobis num. 18. ff. de acquir. poſſeſſ., Gabr. qui plures refert Concl. 1. num. 84. de præſcript., latiſſimè Maſcard. de probat. concluſ. 752. num. 7. & ſequen., Bellamer. deciſ. 70., Caſſador. deciſ. 2. de probat., Caputaquen. deciſ. 344. num. 3., & 347. num. 4. part. 3., Seraphin. deciſ. 449. num. 3., Put. deciſ. 62. num. 2. lib. 2. in correct. Et quod Hiſtoriæ & Chronicæ ſimiliter probent, & illis ſit ſtandum, dixerunt gloſſ. in c. inter dilectos §. Sed contrà in verbo magis &c. & ibi Butr. & Abb. num. 17. in fine de fid. inſtrum. gloſſ. in c. Cum cauſam in verbis per libros antiquos, ubi Doctores communiter de probat., Specul. §. videndum verſ. nono per libros &c. de probat., Geminian. in cap. placuit num. 2. diſt. 16. & in c. 1. num. 2. notabil. diſtinct. 27., & in c. abſit num. 2. diſtinct. 50., Præpoſ. in prohem. decret. in princ., Fœlin. in cap. 2. in fine verſ. & dicit de reſcript., Bart. in l. prima num. 22., Jaſ. num. 25., Dec. num. 76., Rip. num. 72. & 74. ff. Si cert. petat., Bald. in l. 1. num. 2. ff. de offic. Queſtor., Marſil. in rubr. C. eod. tit. num. 213., Pariſ. conſ. 1. num. 50. libr. 1:, Collegium Paduan. poſt Conſ. Zabarell. conſ. 2. num. 53., Bellam. deciſ. 70. num. 2. Soccin. in regul. 21. in litter. l. incipit libri, ſeu ſcripturæ in 2. fallentia, Menoch. conſ. 378. num. 8., Maſcard. de probat. concluſ. 287. per tot., Gratian. diſcept. forenſ. c. 893. num. 7., Caſtell. in tractat. de Canonizat. Sanctor. quæſt. 7. verſ. quæro, an in Canonizatione Sanctorum: quorum dicta procedunt etiamſi Chronicæ, vel libro hiſtoriali non reperiatur inſcriptum nomen Authoris, Panvin. in Relatione S. Bonaventuræ fol. 20.

Digitized by Google

fol. 20. verſ. ad octavum, quem ſequitur Felin. in dictis c. 2. in fine de reſcript., & prædictas concluſiones majores noſtri ſequuti ſunt in Relationibus Sanctorum Bonaventuræ, Franciſci de Paula, Homoboni, Hyacinthi, Raymundi, Franciſcæ Romanæ, Thereſiæ, Franciſci Xaverii, Iſidori, & noviſſimè in relatione Sanctæ Reginæ Eliſabeth in Articulo de Sanctitate Vitæ in genere: ex quibus credimus de illis in præſenti non poſſe dubitari.

Tertium deducitur argumentum ex hiſtoriis,& Scriptoribus, qui ab obitu ejuſdem emanarunt, ex quibus facilè probatur, quod hæc ſanctitatis fama non ſe continuit in Placentino, aut Aretino Populo tantùm, ſed per Orbem univerſum diffuſa continuat,dum ex omni ferè Natione ſcripſerunt de Virtutibus, geſtis, & Sanctitate hujus Beati Pontificis, nempè Itali, Hiſpani, Galli, Germani, Poloni, Flandri, Angli, Britanni, & alii, quos placet ſeriatim hic ſecundùm Nationes referre pro gloria hujus Sanctiſſimi Viri, & Eccleſiæ Dei, qui mirabilis eſt in Sanctis ſuis.

Ex Italis Scriptoribus.

SAcri Collegii S. R. E. Cardinalium litteræ ad ipſum Gregorium Decimum, tunc Thealdum Leodienſem Archidiaconum pro ejus electione ad Pontificem datæ anno 1271. Septembri menſe ex Regeſto Vaticano Marini de Ebulo pag. 45.

Marcus Paulus Venetus de Region. Oriental. lib. 1. cap. 5.

Ptolomeus de Luca ex Ordine Fratrum Prædicatorum Epiſcopus Torcellenſis et Bibliothecæ Vaticanæ Præfectus in Vitis Pontificum in Gregorio X.

Idem Author etiam in Annalibus Lucenſibus.

Ricobaldus Ferrarienſis in ſua Hiſtoria.

Ricordanus Malaſpina in Hiſtoria Florentina cap. 196. & ſequent.

Joannis Papæ XXII. Litteræ ad Archiepiſcopum Piſarum, & Epiſcopum Mutinenſem pro ejuſdem Gregorii Decimi Canonizatione inſtituenda 6. Idus Maii anno 9. Pontificatus datæ ex Regeſto Vaticano.

Codex Statutorum Civitatis Aretii anno 1327. conditorum lib. 2. in ſtat. num. 42. & 48.

Joannes

Joannes Andreas & Geminianus in c. Ubi periculum de electtion. in 6.

Andreas Dandalus Dux Venetiarum in ſuo Chronico.

Franciſcus Petrarcha in Vitis Pontificum in Gregorio X.

Nicolaus Poliſtorus in ſuo Chronico.

Joannes Villanus Hiſtoria Florentina lib. 7.

Bartholomæus Piſanus Ordinis Fratrum Minorum lib. 1. conformit. S. Franciſci fructu 8.

Flavius Blondus Forolivienſis Decad. 2. lib. 8., & etiam lib. de Regione Lombardiæ, ubi de Placentia.

Leonardus Aretinus Hiſtoriæ lib. 3.

Sanctus Antoninus Archiepiſcopus Florentinus Hiſt. part. 3. tit. 2. cap. 2. ponens formalia verba: fuit autem Vir optimus, & proculdubio Sanctiſſimus, ingentis animi quidem contra Chriſtiani Nominis Inimicos: & quoad illius ſepulchrum addidit: ſepultus eſt Aretii ſumma cum veneratione, multaque circa illius Corpus Miracula poſtmodùm ſubſequuta fidem ejus Sanctitatis indubiam præbuere.

Jacobus Zenus Epiſcopus Patavinus, & Bibliothecarius Vaticanus in Vitis Pontificum.

Baptiſta Platina in Gregorio Decimo.

Joannes Franciſcus Panvinus Sacræ Rotæ Auditor in relatione S. Bonaventuræ part. 1. art. 4., & part. 2. art. 7.

Joannes Philippus de Lignamine Meſſanenſis in Chronic.

Robertus Licienſis Ordinis Minorum Epiſcopus Aquinas in Sermone de S. Bonaventura.

Marcus Antonius Coccius Sabellicus Ænead. 9. lib. 7.

Podius Floren. in Hiſtoria Florentina.

Marian. Floren. Ordinis Minorum Chronic. lib. 3. cap. 1.

Raphael Volaterranus Comment. lib. 22.

Paulus Interianus Hiſtor. Genuen.

Joannes Stella Venerus in Vitis Pontificum.

Thomas Radinus Todiſcus Placentinus Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Magiſter in Syderali Abyſſo c. 49.

Paulus Æmilius Veronenſis de rebus Francorum lib. 7.

Alexander Geraldinus Epiſcopus Civitatis S. Domnini in Vitis Pontificum.

Polidorus Virgilius Urbinas Hiſtoria Anglicana.

Bernar-

Bernardinus Franciſcus Cipellarius Buxetanus in Panegirico S. Antonini Martyr. lib. 3.

Hieronymus Perbonus Marchio Inciſæ, & Oviliarum Dominus lib. 2. Oviliarum pag. 30.

Auguſtinus Juſtinianus Genuenſis Epiſcopus Nebienſis Hiſtor. lib. 3.

Marcus Geratius in Chronic.

Bartholomæus Bagarottus Placentinus in Chronic. Placentin.

Joannes Hieronymus Albanus (poſteà Cardinalis) in libro de Cardinalatu ad Paulum Tertium.

Rolandus Malavolta Hiſtor. Senen. part. 2. lib. 3.

Joannes Baptiſta Ramuſius Navigat. vol. 2. in princip.

Ciprianus Manentus Hiſtoria Urbevetana.

Honuphrius Panvinus Veronenſis Ordinis Eremitarum S. Auguſtini in Epitome Romanorum Pontificum, & etiam in Notis ad Platinam.

Joannes Tarcagnotta Hiſtor. Univerſ.

Umbertus Locatus Epiſcopus Balneoregienſis de Origin. Placent. pag. 181.

Simon Majolus Epiſcopus Vulturarienſis in Epiſtola ad Pium Quintum, & etiam in alia ad pium Lectorem, & in Notis Commentariorum in Concilium Lugdunenſe ipſius Beati Gregorii, & in libro quoque de Sacris Imaginibus cent. 13. cae. 15.

Gaſpar Bugatus Mediolanenſis Hiſtor. Univerſ.

Carolus Sigonius Mutinenſis de Regno Italiæ lib. 20.

Franciſcus Sanſovinus in Chronic. Univerſ. part. 2.

Petrus Pizarius Sentinas in Annal. Genuenſ.

Joannes Baptiſta Pegna Hiſtor. de Principibus Eſtenſibus libr. 3.

Pompejus Pellinus Hiſtor. Peruſ. part. 1. lib. 4.

Angelus Conſtantii Hiſtor. Neapolit.

Helias Capreolus Hiſtor. Brixien.

Petrus Rodulphus Toſſinianenſis Ordinis Minor. Epiſcopus Venuſinus Hiſtor. Seraph. lib. 1.

Gregorius Lombardellus Ordinis Prædicatorum in Vita B. Franchi Senenſis cap. 7.

Antonius Cicarellus Sacræ Theologiæ Doctor in Vitis Pontificum.

Fran-

Franciſcus Gonzaga Ordinis Minorum Epiſcopus Mantuæ Hiſtor. Seraphicæ Religionis.

Mutius Panza in ſua Biblioteca Vaticana part.2.diſc.12.

Joannes Petrus Maffæus Bergomenſis Societatis Jeſu in Vita S. Thomæ Aquinatis.

Joannes Petrus Stupanus Sacræ Theologiæ Doctor in Compend. Inſtit. Pontific.

Thomas Coſta Neapolitanus in Epitome Vit. Pontific.

Jacobus Boſius Eques Hiſtor. Relig. Equitum Hieroſolymit. part. 1. lib. 10.

Cherubinus Gerardatius Ordinis Eremitarum S. Auguſtini Hiſtor. Bononienſ. lib.7.

Hieronymus Menghus Ordin. Minorum in Theſaur. Celeſt. Mariæ Virginis lib.2. cap.24. & ſequent.

Gregorius Polidorus Piſtorienſis Ordinis Eremitarum S.Auguſtini in ſuo Gregoriano.

Scipio Ammiratus Florentinus Hiſtor. Florent.

Joannes Nicolaus Dolionus in Comp. Hiſtoric. par.3.

Gaſpar Sillingardus Epiſcopus Mutinenſis in Cathalogo Epiſcoporum Mutinenſium.

Bartholomæus Dionyſius de Fano Hiſt. part. 2. cap. 153. & ſequent.

Joannes Baptiſta Signius Canonicus Regularis S. Salvatoris de Ordin. & Statu Canonico lib. 1. cap.14.

Marinus Sanutus Patritius Venetus Hiſtor. Orient. tom. 2. lib. 3. cap. 13.

Hyppolitus Doneſmundus Ordinis Minorum Hiſt. Eccleſ. Mantuæ part. 1. lib. 4.

Hiſtoria præfixa Concilio Lugdunenſi ſecundo tom. 4. Conciliorum edita Romæ anno 1612.

Antonius Poſſevinus Junior Philoſoph. & Medicus Mantuanus Hiſtor. Gonzag. lib. 2.

Arcangelus Gianus Florentinus in Annal. Ordinis Servorum par. 1. lib. 4. cap.3.

Franciſcus Longus à Coriolano Ordinis Minorum Cappuccin. in Breviario Chronologico.

Philippus Ferrarius Ordinis Servorum in Cathalogo Sanctorum.

Baſſia-

Digitized by Google

Baſſianus Gattus Placentinus Monachus S. Hieronymi Erem. in Poemate Matris Dei lament. 5. num. 50., & etiam in Indice littera G. Bononiæ impreſſo.

Pandulphus Ricaſolus Canonicus Florentinus in Vita B. Philippi Benitii lib. 2. c. 12.

Nicolaus Baccetius Florentinus ex Ordine Ciſtercien. Abb. Hiſtor. Septimian. lib. 7.

Ex Hiſpanis Scriptoribus.

Fr. Nicolaus Cardinalis de Aragonia in collect. lib. exiſtente in Bibliotheca Vaticana.

Bernardinus Gomeſius Epiſcopus Albaratinenſis in vita Jacobi Regis Aragonum lib. 19.

Petrus Mexias in vita Rodulphi Imperatoris.

Fr. Marcus Ulyſſiponenſis Epiſcopus Porti in Luſitania in Chronica Fratrum Minorum part. 2. lib. 2. cap. 7.

Joannes Pineda in Monarchia Eccleſiaſt. part. 3.

Ferdinandus de Caſtillo part. 1. Hiſtoriæ Generalis Ordinis S. Dominici lib. 3. cap. 9., & cap. 39. cum ſequent.

Gonzalus de Illeſcas in Hiſtor. Pontific. part. 1. lib. 5. c. 40.

Alphonſus Ciacconus Ordinis Prædicatorum in Vitis Pontificum in Gregorio Decimo.

Joannes Mariana Societatis Jeſu de rebus Hiſpanicis lib. 13. cap. 22.

Petrus Ribadenerius Societatis Jeſu in Flore Sanctorum in Vita S. Bonaventuræ.

Ex Gallis.

Gulielmus de Mangis Monachus S. Dionyſii in vita Philippi Regis Franciæ Filii Sancti Ludovici.

Gulielmus Duranti cognomento Speculator in Comment. ad Concilium Lugdunenſe ipſius Gregorii Decimi.

Bernardus Guido Ordinis Prędicatorum EpiſcopusLutevenſis in Chronolog. Pontific. Rom.

Vincentii Belluacenſis Additionator in Speculo hiſtoriali lib. 31. cap. 14.

Digitized by Google

Robertus Gaguinus Hiſtoriæ Francorum lib. 7.

Nicolaus Ægidii Secretarius Regius in Annal. Franciæ.

Chiſtophorus Ropiniacus Coſageus Præſes & Conſiliarius Regius de re Sacerd. ſeu Pontific. lib. 2. cap. 30.

Franciſcus Belforeſtius Coſmograph. tom. 2.

Franciſcus de Roſiers Archidiaconus Tullenſis tom. 5. Stemmat. Lotharingiæ Ducum.

Gilbertus Genebrardus Theolog. Pariſ. lib. 4. Chronol.

Jacobus Severtius Theolog. Hiſtor. Cronolog. Antiſtitum Lugdunenſium part. 1. num. 86., & part. 3. cap. 1. ſect. 5. §. 1. & ſequent.

Gabriel Michael Andegavenſis in Tabula Chronol. Pariſiis impreſſa 1615.

Leonardus Coqueus Theolog. Ordin. Eremit. S. Auguſtini in Antimorneo tom. 2.

Henricus Spondanus Epiſcopus Appamienſis in Auctario Cronologico ad Annales Baronii.

Claudius Robertus Presbyter Lingonienſis in Gallia Chriſtiana, ubi de Epiſcopis Leodienſibus.

Ex Germanis.

Henricus Stero Monachus Althaenſis in Chronico ſui Cœnobii.

Annales Dominicanorum Colmurenſium part. 1.

Siffridus Presbyter in Epitome lib. 2.

Joannes de Suſato Ordinis Prædicatorum in Chronic. Magiſtri Generalis dicti Ordinis.

Wernerius Rolevinchus in Faſciculo temporum.

Hartmanus Schedeluis Doctor in Chronica univerſali.

Chronic. generale antiquum totius Mundi impreſſ. an. 1495.

Joannes Tritemius in Chronic. Monaſterii Hirſaugienſis.

Paulus Langius Cigneus Monachus Bozavienſis in Chronica Citizenſi.

Georgius Vuicellius in Epitome Romanorum Pontificum.

Franciſcus Joannettus I. U. D. de Pontific. Rom. cap. 162.

Antonius Bonefidius I. C. de Iure Orient. in Sanctionibus Imperatoris.

Seba-

Sebaſtianus Verronius Præpoſitus Friburgenſis in Chronico Eccleſ. & Monarch. lib. 8.

Gerardus de Root in Hiſt. Auſtriaca lib. 1.

Severinus Binus Canonicus in Concilio Generali tom. 3. part. 2.

Chriſtophorus Hertmannus Monachus S. Benedicti in Annal. Eremi Deiparæ Matris Monaſterii in Helvetia.

Petrus Opimereus in opere chronologico.

Iacobus Gretſerus Societatis Ieſu in Examine Monaſterii Pleſſeani cap. 55.

Ex Flandris.

Ioannes Inveſtitus S. Ioannis de Warnans Hiſtor. Leodienſis.

Ioannes Hocſemius de Geſtis Pontific. Leodienſ. tom. 2.

Magnum Chronicon Belgicum anno 1607. impreſſum tom. 1. pag. 260.

Iacobus Meyerius in Annal. Flandricis lib. 9.

Riccardus Vaſſiburg Archidiaconus Virdunenſis in Antiquitatibus Belgicis.

Ioannes Molanus in Natal. Sanctorum Belgii die 10. Ianuar.

Ferreolus Locrius Paulinus in Chronico Belgico.

Sacrarium Sanctorum Patriæ Leodien. anno 1618. Leodii impreſſum.

Aubertus Myræus in Faſtis Belgicis.

Ex Polonis.

Martinus Polonus Archiepiſcopus & Pœnitentiarius Papæ in Chronico Romanorum Pontificum.

Abraham Bzovius Ordinis Prædicatorum in Annal. Eccleſ. tom. 13., & in Hiſtoria Eccleſ. lib. 6.

Ex Anglis.

Matthæus Pariſ. Monachus S. Albani in Hiſtoria ſua.

Matthæus Weſtmonaſterienſis Monachus S. Benedicti in Floribus Hiſtoriarum lib. 2.

 Tho-

Thomas Vualſinghamus Monachus in Hiſtoria Anglicana.
Nicolaus Harpsfeldius Hiſt. Eccleſ. Anglicanæ.

Ex Britannis.

Ioannes Rioclus Ordinis Minorum Miniſter Provincialis in Compendio temporum & Hiſtor. Eccleſ.

Ex Hibernis.

Lucas Wadingus Ordinis Minorum tom. 2. Annal. dicti Ordinis.

Ex Scotis.

Petrus Kintire Sacerdos in Oratione de Laudibus, Vitâ, & Morte Gregorii Decimi.

Martinus Scotus Ordinis Ciſtercienſis in Chronica Martiniana.

Ioannis Fordani Continuator Hiſtor. Scotiæ.

Gilbertus Brunus in Anacl. Hiſtoriæ Scotorum Eccleſ. pag. 57.

Iacobus Gordonius Societatis Ieſu Chronologia.

Thomas Dempſterus I. C. Baro. de Mureſch. Eques Aurat. Hiſt. Eccleſ. Gentis Scotorum lib. 6. num.555. pag.296., & lib.10. num. 780. pag.422.

Ex Græcis.

Michaelis Paleologi Græcorum Imperatoris litteræ reſponſivæ ad ipſum Gregorium Decimum in Regeſto Vaticano.

Nicephorus Gregoras Conſiliarius Imperatoris Andronici Iunioris lib. 5. Hiſt. Rom. poſt princ.

Annalium Glicæ continuator.

Quartum elicitur argumentum ex quamplurimis antiquis inſtrumentis, decretis, ſtatutis tàm generalibus Civitatis Aretii, quàm particularibus inter artes ejuſdem Populi enunciati vis cum titulo Beati, & Sancti, quæ per tempora emanarunt ab

ab anno 1327. uſque ad annum 1550., de quibus habetur in Compulſoriali Aretino à fol. 192. uſque ad fol. 203., & in Placentino fol. 106. apparet de rogitu publico Placentiæ anno 1395. in honorem hujus piiſſimi Viri nedùm cum titulo Beati, ſed etiam ſanctæ recordationis; ex quibus in jure non minus plenè probatur fama antiqua, quàm per Teſtes de ea formiter deponentes, prout firmant Bald. in l. cum aliquis num. 4. & apertiùs Salicet. num. 3. verſ. Si tamen plura, Caſtrenſ. num. 6. C. de jur. deliber., Cravett. de antiq. temp. part. 1. verſ. ampliatur nunc num. 14., Caputaquen. deciſ. 344. num. 2. & 342. uum. 4. lib. 3.

Quintum deprehenditur ex Tabula vetuſtiſſima Sepulchro Beati Pontificis appenſa, & ab anno 1276. uſque in præſentem diem conſervata, in qua ſunt ſcripta Miracula quamplurima, quæ Dominus Noſter Ieſus Chriſtus facere dignatus eſt meritis Viri Dei diverſis perſonis ſingulari devotione, & affectu Beato Gregorio ſe devoventibus, quæ procul dubio pronunciant ſanctitatem Beati Pontificis multis Dei ſigillis obſignatam, & probatam fuiſſe, & de quibus erit agendum, cum de Miraculis in ſpecie tractabitur: interim tamen tanquam antiquiſſima in Aretino Proceſſu exemplata fol. 159. cum longinquitate temporis fulciatur, & conſervata fuerit, titulus appellari debet ſecundùm Baldum conſ. 310. an patronatus lib. 5., Bartol. in l. 1. fin. princip. ff. de bonor. poſſ. ſecundùm tab. Alber. in l. in finalibus ff. finium regun., Cravett. conſ. 158. num. 4., Ripa in l. 1. num. 73. ff. ſi cert. pet. & per conſequens tanquàm inſcriptio in antiquo opere facta, probat, Gloſſ. in cap. cum cauſam de probat., in cap. ad audientiam de reſcript., cap. cum olim de cenſib., cap. ſanè 24. quæſt. 2.

Sextum ſe præbet argumentum ex litteris Ioannis Papæ XXII. ſub data 6. Idus Maii 1326., in quibus ipſe famâ ſanctitatis Beati Pontificis motus cauſam inquiſitionis faciendæ de ejus vita, converſatione, & miraculis cummiſit, quæ cum nonniſi probatâ famâ ſanctitatis tanquàm ex præambulo neceſſario ad Inquiſitionem, & Proceſſum Apoſtolicâ auctoritate faciendum ſoleat concedi, ut dicit Panvin. in Relatione S. Bonaventuræ, & illam eſſe expectandam voluerint Hoſtienſ. & alii adducti in Relatione Canonizationis Sanctæ Franciſcæ Romanæ part. 3. art. 7. conſequenter ſatis conſtare de hac fama ſanctitatis in genere, ex quo eâ ſuppo-

ſuppoſitâ litteræ Commiſſariæ emanaverint, quibus accedit Teſtimonium Sedis Apoſtolicæ permittentis illum uti Beatum in veneratione haberi, diem ejus natalis celebrari, ſtatuas erigi, & inter alias Sanctorum Imagines coli, quæ etſi non ſufficiant, ut in Cathalogo Sanctorum relatus dici poſſit; ex illis tamen ſanctitatis maximum reſultat argumentum, cum is honor nonniſi Sanctis cum Deo regnantibus tribui ſoleat, ut notant in c. 1. de Reliq. & Venerat. Sanctor. Hoſtienſ. num. 5., Joan. Andr. num. 3., Caſtellin. de Canonizat. quæſt. 1. verſ. & fiat certâ die.

Septimò magis hæc fama comprobatur ex confluentia piorum Fidelium ad Sepulchrum Beati Pontificis omni tempore, nedùm ex Aretina ipſa Civitate, ac finitimis Etruriæ partibus, ſed ex aliis quoque Regionibus & Provinciis remotiſſimis cum oblationibus Cereorum, & Lampadarum ardentium in ſignum acceptorum beneficiorum, gratitudiniſque ac devotionis erga Dei ſervum, accedente ejuſdem Sepulchri ornatu in die obdormitionis illius, de quibus omnibus deponunt Teſtes in Remiſſoriali Aretino, nempè I. ſuper 25. artic. fol. 39., II. ſuper 26. & 28. fol. 46. & 47.. III. ſuper 28. fol. 53., IV. ſuper 28. fol. 60., & VI. ſuper 28. fol. 74., quorum depoſitiones comprobantur ex Viſitatione Sepulchri in eodem Remiſſoriali Aretino Fol. 190. In qua Judices delegati referunt circa ſepulchrum vidiſſe multas tabellas depictas, & alia vota argentea, & aliis materiis appenſa ad Sepulchrum Beati Pontificis demonſtrantia gratias ab Omnipotente Deo meritis & interceſſionibus ejuſdem à diverſis Fidelibus acceptas: quæ omnia ſolent augere uniformem populi opinionem, & devotionem, ut in Relatione Beati Juliani fuit ponderatum.

Octavò. Concurrunt Conſtitutiones, Statuta, & Decreta ſuper celebratione feſti Beati Pontificis, quæ cum fieri non ſolent à Magiſtratibus, & Univerſitatibus, niſi cum magna facti veritate, & cognitione, & virorum frequentiâ, non videtur hæſitandum, quin præceſſerit fama ſanctitatis, & miraculorum, ex qua moti præſumuntur ad piam & laudabilem ejus memoriam conſervandam: ex Statutis namque antiquis Aretii anni 1345. in Aretino Proceſſu fol. 192. à tergo referuntur formalia verba rubric. 39. lib. 2. De honore faciendo Beato Gregorio Papæ Decimo ſtatutum eſt, quod omni anno expendantur in feſtivitate Beati Gre-

Gregorii de Havere Communis centum libræ in ceris, quæ debeant offerri dictæ feſtivitati ſuæ; & ex Statuto Artis Fabricantium de anno 1386. fol. 183. in eodem Aretino inter feſtivitates obſervandas ordinatur dies feſtivitatis Beati Gregorii de menſe Januarii, & ex Statutis Artis Lanæ ejuſdem Civitatis compilatis de anno 1407., & in Remiſſoriali fol. 177. à tergo ſimilis ordinatio deſumitur venerandi feſtum Beati Pontificis.

Nonò prædictis accedit obſervantia continuata ab an. 1276. immediatè poſt obitum Beati Pontificis uſque in præſentem diem, quæ veritatis hujus famæ ſanctitatis fideliſſima eſt interpres, nam Tabula Miraculorum appenſa Sepulchro Beati Pontificis habet formalia verba: In nomine Dei Æterni. Amen. Anno Domini 1276. Indictione quarta Domino Innocentio Papa Quinto reſidente: Iuſraſcripta ſunt Miracula, quæ Dominus Noſter Jeſus Chriſtus fecit meritis Beati Gregorii Decimi in perſonis infraſcriptis, quæ ſe cum reverentia devoverunt Beato Gregorio ſupraſcripto: & cum eadem Tabula concordant aliæ duæ ſimiles in Vaticano Tabulario, & in Bibliotheca Patrum Oratorii de Urbe conſervatæ, exprimentes diem, Annum, Indictionem, & Pontificatum, & nonnulla Miracula ex ſupradictis relata in eodem primo Proceſſu Aretino fol. 159. ad 165. & exindè emanarunt Statuta Civitatis Aretinæ, nec non & Artium de anno 1327. incipientia & continuantia in reformationibus eorumdem uſque ad annum 1550. & confirmationem de feſto celebrando, & ordines de cera offerenda in die feſti, quæ omnia in Aretino compulſata leguntur ſingulis ferè annis, ex quibus duo ad majorem Sanctitatis famam probandam inferuntur, nempè obſervantia morti Beati Pontificis proxima, & continuatio abſque intermiſſione per trecentos & ulteriores annos, quæ ſolent effectum obſervantiæ plenè comprobare. Cravett. conſ. 101. num. 3., Bald. conſ. 245. num. 2. lib. 3., Rota deciſ. 301. num. 8. part. 1. recent.

Decimum & ultimum argumentum præbent ſupplicationes Principum tàm Eccleſiaſticorum, quàm Sæcularium, pro Servi Dei Canonizatione, cujus ſanctitas ſicuti per Orbem univerſum divulgata eſt, ita Principes ex eodem Orbe univerſo ex diverſis Provinciis ſupplicarunt pro gratia referendi Sanctiſſimum Virum in Sanctorum Catalogum. Humiliter enim preces porrexerunt Ferdinandus Archiepiſcopus & Elector Colonienſis, Capitulum

&

Digitized by Google

& Eccleſia Leodienſis, Ordines Prædicatorum, Minorum, & Servorum, Imperator, Rex Chriſtianiſſimus, Rex Catholicus, Reſpublica Veneta, Magnus Dux Etruriæ, Dux Parmæ & Placentiæ, ipſaque Placentiæ Civitas, Capitulum & Clerus Placentinus, Civitas & Capitulum Aretinum, Reſpublica Genuenſis, & alii Proceres, ex quibus benè concluditur hæc generica Sanctitatis probatio, ut quartam partem ingredi facilè poſſimus.

De Miraculis poſt obitum Beati Gregorii Papæ Decimi.

CUm de Miraculis poſt mortem tantùm hic agendum ſit, poſſunt facilè omitti quæſtiones, quæ ſolent moveri, an ſufficiant Miracula ad canonizandum, ſi probentnr facta in Vita tantùm illius, vel etiam requiratur, ut eadem probentur poſt mortem. Similiter neque eſt immorandum in diſcutiendo requiſita ad Miraculum probandum neceſſaria, quia hæc ſæpiùs fuerunt examinata in aliis Relationibus, ſignanter in illa S. Andreæ Corſini, & B. Thomæ de Villanova Epiſcopi Valentini, quæ facilè ad manus deferri poſſunt. Viſum tamen fuit non incongruum hìc ſubjicere tenorem Tabulæ appenſæ ad Sepulchtum Beati Pontificis, cum de Miraculis in ea contentis particulariter ſit agendum.

Tenor Tabulæ appenſæ ad Sepulchrum Beati Pontificis compulſatæ in Proceſſu Aretino.

APud Aretinam Civitatem Tuſciæ depoſitio Corporis Beatiſſimi Gregorii Papæ Decimi de nobili genere Vice-Comitum de Placentia, qui cum eſſet Archidiaconus Leodienſis exiens in Civitatem Achon cum Chriſtianis contrà Saracenos à Cardinalibus in Civitate Viterbienſi miraculosè fuit electus in Papam, & cum Summo honore Romæ coronatus. Fecit autem Lugduni ſolemne Concilium, ubi inter alia cum Imperatore, multis Regibus, & Baronibus pro recuperanda Terra Sancta paſſagium ordinavit, & perſonaliter illuc iter arripiens, & recedens Anno Dom. 1276. in Civitate Aretii migravit ad Dominum, ſepultuſque eſt in Eccleſia Cathedrali.

In

Digitized by Google

In Nomine Dei Æterni. Amen. Anno Domini 1276. Indictione quarta, Domino Innocentio Papa Quinto reſidente. Infraſcripta ſunt Miracula, quæ Dominus Noſter Jeſus Chriſtus fecit meritis Beati Gregorii Papæ in perſonis infraſcriptis, quæ ſe cum reverentia devoverunt Beato Gregorio ſupradicto.

I. Die Martis decimo die exeunte menſe Aprilis D. Lamandina Uxor Ghirardutii de Civitate Florentiæ, quæ vexabatur à Dœmonio, & vexata ſteterat ſpatio 25. annorum, ſicut ipſa mulier in verbo fidei affirmabat, meritis Beati Gregorii ſupradicti, cui ſe devovit, liberavit eam Deus: prædicta teſtificati fuerunt Anchiere Tarnaldi, Landus filius fratris Orlandi, D. Meugharda Riccomanni, & Accurſius Clericus Majoris Eccleſiæ Aretinæ.

II. Dictà die Martis D. Imeldina olim Venturæ Braumantis de Caſtro de Comis Communitatis Aretii, quæ vexabatur à dœmonio, meritis Beati Gregorii ſupradicti, cui ſe devovit, liberavit eam Deus: prædicta teſtificati ſunt Gherardutius Faber filius Bencivenis, Ventura filius Joannis, Coppis filius Velli, & Benvenuta uxor Bencivenis Mater dictæ Imeldinæ, qui viderunt eam dœmoniacam, & poſteà ſanam.

III. Die Lunæ 27. Menſis Aprilis Adalert mulier Theutonica filia Herrigi de Civitate Ruodolinghenæ diſtrictus Comitis de Feringhene, quæ veniebat à Civitate Romana, & viſitaverat limina Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, & etiam S. Nicolai, aſſociata, juravit tacto libro per Deum vivum, & per Jeſum Chriſtum ejus Filium, & per B. Virginem Mariam ejus Matrem, & per omnes Apoſtolos, & Sanctos, & Sanctas Dei, computato eidem Mulieri Sacramento per Joannem Theutonicum, qui ſciebat linguam latinam, quod ipſa mulier non vidit aliquo modo neque Cœlum, neque Terram, neque Solem, neque aliam rem exiſtentem in Mundo, jam ſunt octo anni elapſi, & veniendo ab Urbe Avocola cum Societate ad Civitatem Aretinam venit ad monumentum Beati Gregorii ſupradicti, cui ſe cum reverentia devovit, quod idem redderet lumen oculorum ſuorum, & facto voto ſtatim meritis Beati Gregorii ſupradicti aperti ſunt oculi ſui, & vidit Cœlum, & Terram, & homines, & mulieres, & omnia quæ reſpiciebat. Et idem Ioannes Theutonicus juravit ad Sancta Dei Evangelia, quod ipſa mulier ſic juraverat, & juravit, quod vidit eam cæcam jam ſunt quatuordecim dies in

g Urbe:

Urbe: Et hæc omnia teſtificati fuerunt Reugo Joannis de Franchi forte de Alemania, & multi alii, qui venerant, & duxerant eam ad Urbem, & liberata eſt prædicta Mulier præſentibus DD. Caccia Plebano de Sancto Donato, de Martinellis Canonico Aretino, Orlandino Plebano Plebis Pontenano, Coppo Velli, & coram magno numero hominum, & mulierum, & juravit coram Domino Bono Præpoſito Aretino, Rainerio de Greſſa, & Donato de Martinellis Canonicis Aretinis, & coram multis aliis.

IV. Die Lunæ prædicta D. Iſamberga uxor olim Joannis de Caſtro Bibienæ, quæ vexabatur, & vexata extiterat à dæmonio jam ſunt decem anni, & ultra, ſicut ipſa mulier in verbo fidei aſſirmavit, meritis Beati Gregorii ſupradicti, cui ſe devoverat, ſtando ſub monumento ejuſdem, liberavit eam Deus. Prædicta teſtificatus fuit Joannes filius Sodi, Pace filius Benamati, & Arlottus ejus frater, & Benamatus prædictus & Bonus de Piſcinale, dicentes, quod viderunt eam dæmoniacam, & poſteà ſanam.

V. Die Veneris primâ die menſis Maii Benintende filius Benincaſæ de Voçognano dixit ſuo juramento, quòd jam ſunt quinque anni, & plus, quod propter gravem infirmitatem, quam habuit, aliquo modo non potuit ire, nec redire ſine baculo, ſive ſcaccis, & quandò ibat cum ſcaccis, ſemper ibat contortus, & gibbus, & adeò incurvatus, quod quaſi retinebat Caput, & faciem ſuam juxtà Terram, & aliter non poterat ire, nec ſe erigere. Et veniendo, & ſtando cum magna reverentia ad monumentum Beati Gregorii ſupradicti, cui ſe devovit, & invocando auxilium ſuum, meritis ipſius liberavit eum Deus à dicta infirmitate ita, quod liberè ſine baculo, vel alio adjutorio prædictus vadit, & redit quocumque vult. Omnia teſtificatus Arengutius Albergatore Nepos dicti Benintendis, D. Subilia uxor dicti Arengutii, Giana famula dicti Arengutii, & multi alii, qui viderunt eumdem ſic infirmum & contortum, & modò ſanum, & hæc teſtificati fuerunt coram Raynerio de Greſſa, & Donato de Martinellis Canonicis Eccleſiæ Cathedralis Aretinæ, & multis aliis.

VI. Die Veneris prima die Maii Donna Bona uxor quondam Donati Notarii de Civitate Aretii de Populo S. Petri parvi dixit, & affirmavit ſuo juramento, quod ipſa ſine aliqua interpolatione ſtetit avocola, & amiſit lumen oculorum ſuorum, jam eſt unus annus & plus ità, quod aliquo modo non potuit videre, & veniendo,

niendo, & ſtando ſub Sepulchro Beati Gregorii Papæ Decimi ſupradicti, cui ſe devovit cum magna reverentia, meritis ipſius Beatiſſimi Patris Deus liberavit eam ſtando ſub monumento ejuſdem, ita, quod benè vidit, & cognovit omnes res, quæ ſibi monſtrantur; & prædicta juraverunt ſic eſſe vera Donna Guidalotta uxor Capardini, quæ fuit de Senis, quæ moratur cum ipſâ D. Bona in domo, & D. Imelda uxor Rubei Sbragemæ, D. Servita filia olim Orlandi, & D. Bruna uxor Guidonis Furnarii, & hæc teſtificatus fuit in verbo fidei D. Amadeus Prior S. Petri parvi Sacerdos dictæ D. Bonæ, & poſtea juraverunt, & teſtificati ſunt præſentibus DD. Rainerio de Greſſa, Donato de Martinellis, Henrico & Uberto Canonicis Majoris Eccleſiæ, & multis aliis.

VII. & VIII. Die Lunæ quartâ die menſis Maii intrantis Druda Uxor Amici de Rocha de Vezzano, & Vivella filia Baldutii dicti loci in verbo veritatis, & in judicio, quod deberent recipere in die judicii, dicunt, & affirmant, quòd ipſæ ſteterunt vexatæ & occupatæ à ſpiritibus malignis pluribus temporibus, & ſpecialiter ipſa Druda dixit, quod ſteterat vexata ab ipſis ſpiritibus benè per quinque annos, & Amicus Maritus Drudæ, & Bonanſegna filius Ognibene de Rocha prædicta teſtificati ſunt eodem modo, dicentes, dictas mulieres verum dixiſſe, ſicut viderant & audiverant, & meritis Beati Gregorii ſupradicti, cui ſe devoverunt ſub monumento ſuo, liberavit eas Deus; teſtificati fuerunt hæc præſentibus DD. Bonſignore Primicerio, Donato, & Herrigo Canonicis, & multis aliis.

IX. Die Lunæ prædicta D. Bonaſia uxor Galgani de Caſtilione Filiorum Alberti dixit ſuo juramento, quod vexata ſtetit ab immundis ſpiritibus benè per triginta annos, & plus, vel aliâ crudeli infirmitate detenta ſtetit à tempore, quo viſâ Eclypſis univerſalis uſquè ad primum diem Dominicum menſis Maii proximè præteritum extitit ſic vexata, & multorum Medicorum . . . . . requiſita non potuit liberari. Veniens prædicta Mulier . . . . Gregorii ſupradicti, & devovit ſe Deo & Beato Gregorio, & ab . . . . ab ipſa infeſtatione dæmonum meritis B. Gregorii ſupradicti eſt liberata, adeo rejectando per os multùm à longè plus, quàm poſſet pati humana natura, multis aſtantibus, & videntibus hominibus, & mulieribus, quæ erant ſub Tumulo ipſius Beatiſſimi Patris, & audivit vocem dicentem ſupradictæ

 Mulieri;

Mulieri; Bonaſia ſurge, & ter ſaluta B. Virginem Mariam; quoniam liberata es, & ipſa Bonaſia ſubitò ſurrexit, quaſi terrens homines, & mulieres, infirmos aſtantes ſubtus ſepulchrum prædictum, & liberavit eam Deus ab ipſa infirmitate, ſive infeſtatione Dœmonum, & hoc teſtificantur Orlandinus quondam Pretatii de Caſtilione, & Donna Encaſa uxor . . . . . . Piſani, quæ erat ſecum ſub prædicto monumento, & hæc omnia dixit coram D. Bonſignore Primicerio Aretino, Presbytero Joanne Manſionario Majoris Eccleſiæ, Jacobo Clerico, & Fratre Andrea de Florentia de Regula Apoſtolorum, & coram multis aliis.

X. Die 13. menſis Maii intrantis Balduſinus filius olim Orlandi Civis Aretinus de Populo S. Michaelis, & D. Jacopina ejus uxor, dicunt, & affirmant in verbo veritatis, & in Fide Jeſu Chriſti, quod Neria eorum filia fuit adeò contracta in omnibus membris ſuis, quod non potuit ſe erigere, nec ire aliquo modo ſine adjutorio hominis, vel mulieris, & faciendo dictam filiam apportare à quadam Serva dicti Balduſini ad monumentum Beati Gregorii ſupradicti, cui devoverunt dictam eorum filiam, ſtando ſub ejus monumento meritis ipſius liberavit eam Deus, ita quod per ſe ſine adjutorio alicujus poteſt ſe erigere, & liberè ire. Et hæc teſtificatur fuiſſe vera D. Beneludus Orlandus quondam Jacobi, Rainerius olim D. Ubertini, & plures alii Teſtes.

XI. Die 9. menſis Maii intrantis Rubertus quondam Cambii de Florentia dicit, & affirmat in verbo veritatis, quod ſtetit ſurdus, & non audivit aliquem hominem loquentem, jam ſunt ſexdecim anni, & plures, & veniendo ad ſepulcrum Beati Gregorii ſupradicti, cui ſe devovit, & tangendo ejus ſepulchrum, & ſtando ſub eo, audivit quemdam ſonitum locuſtæ, & Cicadæ, & ab ipſa hora in antea meritis Beatiſſimi Patris Gregorii Dominus ſanavit eum, & reddidit ei auditum, ita quod benè audit, & intelligit omnia, quæ ſibi dicuntur ab hominibus. Et hæc teſtificatus eſt in præſentia DD. Raynerii de Greſſa, Donati de Martinellis, & Uberti, Canonicorum, & plurium aliorum.

XII. Die 9. prædicti menſis Joannes olim Tucciardi de Rancho dixit, & affirmavit in verbo Fidei & veritatis, quod ipſe ſtetit ſurdus, & non audivit aliquam vocem, jam ſunt XXI. anni, & veniendo ad monumentum Beati Gregorii ſupradicti, cui ſe devovit, & ſtando ſub ſepulchro ejuſdem Beatiſſimi Patris, & tangendo

gendo ipſum monumentum, ſubitò liberatus eſt ita, quod benè audit omnia, quæ ſibi dicuntur meritis ipſius Beatiſſimi Patris, & hæc dixit præſentibus D. Uberto Canonico Aretino, M. Bonſiolo, & Ruberto quondam Cambii.

XIII. Nona die prædicta Joannes Petri de Carpignalo Plebatus Plebis S. Petri de Maſſa dixit, & affirmavit, quod ſtetit avocolus, & non potuit videre, jam eſt annus, vel parum minus, ita quod non videbat lumen, & veniens ad monumentum Beatiſſimi Patris Gregorii ſupradicti, cui ſe devovit, & ſtando ſub monumento prædicto, & tangendo ipſum monumentum, meritis ipſius ſubitò liberatus eſt ita, quod benè videt. Et hoc teſtificatus fuit Timideus, & D. Berta uxor ipſius Timidei.

XIV. Die 10. menſis Maii Margarita uxor Joannis Saviæ de Caſtro Plebis de Maſſa Trebatia dixit & affirmavit, quòd ipſa non potuit loqui aliquo tempore vitæ ſuæ aliquo modo, vel audire: veniens ad Sepulchrum Beati Patris Gregorii ſupradicti devota fuit; & ſtando ſub eodem ſepulchro, & tangendo illud meritis ipſius Beatiſſimi Patris Gregorii liberavit eam Deus ita, quòd loquitur, benè audit. Et hoc teſtificata fuit Litiaria ejus Soror coram D. Bonſignore Primicerio, Raynerio de Greſſa, & D. Donato de Martinellis, Canonicis Aretinis.

Præterea notum ſit omnibus videntibus, ſeù legentibus iſtam Chartam, quod multa alia Miracula per merita prædicti Sanctiſſimi Patris Gregorii Decimi fecit Deus, quæ longiſſimum eſſet narrare, & quia non poſſet hæc brevis Charta multa ejus Miracula ad plenum continere, ideò quicumque ejus miracula ad plenum noſcere deſiderat, ad Sacriſtam hujus Eccleſiæ accedat, qui ſibi plenos Codices Miraculorum prædicti Beatiſſimi Papæ libenter oſtendet.

PRI-

PRIMUM MIRACULUM.

Mulier obſeſſa à dæmone, & vexata per viginti quinque annos continuos, meritis Beati Pontificis liberatur.

LAmandina Uxor Gherardutii Florentina cum vexaretur à dœmone, & vexata ſtetiſſet per viginti quinque annos, meritis Beati Gregorii, cui ſe devovit, liberata remanſit.

De operatione miraculoſa non dubitavimus; nam fugare dœmones non eſt humanę virtutis,ſed interMiracula facta per Salvatorem computantur, ut in Evang. Matthæi 8. ibi: *obtulerunt ei multos dæmonia habentes, & ejiciebat ſpiritus verbo*; & cap. 9. *Ecce obtulerunt ei hominem mutum, dæmonium habentem, & ejecto dæmonio loquutus eſt mutus*: & cap. 12. *tunc oblatus eſt ei dæmonium habens, cæcus, & mutus, & curavit eum, itaut loqueretur, & videret*: & Marci cap. 9. Vel eorum, quibus à Deo poteſtas data eſt, ut in Evangelio Lucæ cap. 10. *Ecce do vobis poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes & ſcorpiones, & ſuper omnem Virtutem inimici, & nihil vobis nocebit*: & Matthæi cap. 10. *Convocatis duodecim Diſcipulis dedit eis poteſtatem in ſpiritus immundos, ut ejicerent eos*: Similiter apud Acta Apoſtolorum inter Miracula Diſcipulorum ponitur, dœmones ejicere, dum ſolâ Philippi prædicatione dœmonia de corporibus exibant.

Factum probatur, nempè infirmitas Obſeſſę, & liberatio ex depoſitione Teſtium in ſecundo Proceſſu Remiſſoriali Aretino de publica voce, & fama, in ſpecie de liberatione Lamandinæ Uxoris Gherardutii I. ſuper primo Articulo fol. 26., IV. fol. 44. V. fol. 50. & in genere per relationem ad Tabulam Sepulcro Beati Pontificis appenſam, deponunt Teſtes ejuſdem ſecundo Remiſſorialis Aretini II. fol. 34., III. fol. 39., VI. fol. 57. Et in primo Remiſſoriali Aretino IX. ſuper 27. fol. 94., & in Placentino IX. ſuper 26. fol. 85. & ulteriùs dicunt contenta in Articulo eſſe vera de publica voce & fama, quod ſufficeret, ut adhùc videantur in ſpecie deponere ſuper articulatis Miraculis, Bald. conſ. 56.nu.12. lib. 4., Caſſador. deciſ. 3. num. 9. de probat., Rot. deciſ. 578. num. 1. coràm ſan. mem. Papa Gregorio XV., quorum dicta plenè,

Digitized by Google

nè, & concludenter probare, cum verſemur in Antiquiſſimis ſupra 300. annos firmavimus ſuprà in Articulo de ſanctitate in genere; quibus convenit Tabula ad ſepulcrum Beati Pontificis appenſa, pariter ſupra 300. annos conſervata ſub data anni 1276. quarta Indictione Pontificatus Innocentii Papæ Quinti, in qua formalia verba ponuntur. Die Martis decimo die exeunte menſe Aprilis 1276. Donna Lamandina uxor Gherardutii de Civitate Florentiæ, quæ vexabatur à dæmonio, & vexata ſteterat ſpatio 25. annorum, ſicut ipſa mulier in verbo fidei affirmabat, meritis Beati Gregorii ſupraſcripti, cui ſe devovit, liberavit eam Deus. Prædicta teſtificati fuerunt Anchiere Tarnaldi, Landus filius fratris Orlandi, Donna Mengada Riccomanna, & Accurſius Clericus Majoris Eccleſiæ Aretinæ. Secundò concurrunt aliæ duæ ſimiles tabulæ conſervatæ in Vaticano, & in Bibliotheca Oratorii Eccleſiæ Vallicellanæ; in Vaticano quidem Codice num. 3457. in Vallicellano autem littera C. 16. fol. 155. ubi eadem verba enunciantur. Ex quibus enunciativis antiquiſſimis non minus deſumitur probatio, quàm ex ipſa Teſtium depoſitione, cum habeant vim famæ probatæ Caſtrenſ. in l. cum aliquis num. 6. C. de Jur. delib.; Alexand. conſ. 90. num. 1. & 2. lib. 6., Cravet. de antiq. temp. part. 1. verſ. ampliatur nunc num. 8. & 14., Soccin. conſ. 86. num. 1. lib. 1.

Neque dubitavimus hanc Tabulam Sepulcro Beati Pontificis appenſam, antiquiſſimam eſſe, & in ſua antiquitate veriſſimam, non obſtante quod data in eâ poſita anni 1276. non ſoleat probare antiquitatem ſecundùm Put. deciſ. 186. lib. 3., & 439. lib. 1. & 9. de fid. Inſtrumentorum; quia cum ex pluribus remaneat adminiculata, ceſſat exceptio, & periculum antidatæ, ex eodem Put. & aliis allegatis in Firmana Juriſpatronatus prima Decembris 1589. coram bon. mem. Pœnia. Nam hęc eadem Tabula dimiſsâ copiâ ad ſepulcrum fuit conſervata in Archivio operæ publicæ Majoris Eccleſiæ Aretinæ, à quo Archivio uti bene cuſtodito per perſonam particulariter deputatam ſolet recipere robur veritatis in qualibet ſui parte, Anth. ad hęc C. de Fid. Inſtrum., Cravett. conſ. 158. num. 4., Gabr. de probat. concluſ. 5., Put. deciſ. 430. & 441. lib. 2., & 384. lib. 3. in correctis. Rurſum alię duæ ſimiles cum eodem anno, Indictione, & Pontifice, ut dicebamus, conſervantur in Vaticano & Vallicellano, & de hac ipſ

Tabul

Tabula mentionem facit Joannes Molanus in Natalibus Sanctorum Belgii, dicens, illam authenticam, & fide dignam Miraculis plenam, ponens eamdem datam, & de antiquitate concludunt Teſtes in Remiſſoriali Placentino VI. ſuper 27. artic. fol. 70. à tergo, VII. fol. 77., IX. ſuper 26. fol. 85., & in primo Aretino I. juxtà 5. fol. 37. à tergo; V. juxta 5. fol. 64. à tergo, & duo alii Teſtes Compulſoriales ſuper recognitione dictæ Tabulæ in eodem Proceſſu V. fol. 144., & VI. fol. 146., & Atteſtatio Notarii Actuarii eodem Proceſſu fol. 159., & in ſecundo Remiſſoriali Aretino I. ſuper primo fol. 25. à tergo, & VI. juxta 5. fol. 57. de publica voce & fama antiquiſſima deponentes: ex quibus omnibus credimus & datam, & antiquitatem Tabulæ eſſe probatam, & illi propterea, junctis maximè Teſtibus in ſpecie, & in genere de fama, & publica voce Miraculi deponentibus, fidem adhibendam cap. finali in princ. num. 24. queſt. 2. ubi gloſſ. in verb. Diphtychis, Speculator de probat. §. Videndum reſtat num. 12. verſic. per libros antiquos, & antiquas ſcripturas, Cravett. de antiquit. tempor. part. 1. ſect. 8. datur limitatio num. 12., Rota deciſ. 482. num. 4. part. 1. recent., ubi antiquæ inſcriptioni poſitæ in Eccleſia multùm defertur, & in Auguſtana Parochialis 18. Aprilis 1603. coram Epiſcopo Atrebatenſe, & in Baren. Juriſdictionis 16. Februarii 1609. coràm bon. mem. Cardinali Sacrato in ſpecie ponderantur hujuſmodi Tabulæ, quæ ſolent in Eccleſiis, vel Sacriſtiis conſervari: Durant. de Rit. Eccleſ. Catholic. lib. 2. cap. 43. num. 8. & 9., & ſimilem probationem fuiſſe admiſſam teſtantur Relationes S. Raymundi artic. 10., in qua extabat liber Miraculorum ejuſdem Servi Dei, & S. Hyacinthi in tertio Miraculo, ubi deſumitur ſeries Miraculi ex libro vetuſto vitæ ejuſdem Sancti.

Quod ſi adhuc deſiderentur adminicula, credimus plura concurrere, et quidem urgentia, nam Joan. Andr. in cap. ubi periculum num. 1. de elect. in 6. teſtatur ſuo tempore, Inquiſitionem ſuper ſanctitate, & Miraculis hujus Beati Pontificis fuiſſe commiſſam tunc Archiepiſcopo Piſano, & Epiſcopo Mutinenſi. Sed magis urget obſervantia tanti temporis, quo iſta Tabula per Ordinarios appenſa ad ſepulchrum fuit tolerata, cujus veritas niſi fuiſſet patens, et notoria, non permiſiſſent ipſi tanto tempore illam appenſam ab omnibus legi, et in publico conſervari.

Bald.

Bald. conſ. 310. lib. 5., Dec. conſ. 135. num. 1., Joan. de Anan. conſ. 86. circa finem, Ferrett. conſ. 293. num. 9., & ad rem hanc eadem ponderatio fuit facta in Relatione S. Andreæ Corſini par. 5. §. 1. Demùm magis comprobat teſtimonium Eccleſiæ in celebrando feſto Beati Pontificis per 300.& plures annos in illius honorem, & cum oblationibus, quod per ſe ſufficeret ad dandam fidem ſcripturæ, quamvis informi, dùm obſervata fuit ſanctitas in illa Tabula enunciata, Bald. conſ. 400. num. 1. lib.4., & conſ. 401. n. 9. lib. 5., Cravett. conſ. 101. num. 4.

Neque poteſt dubitari de ſubſtantia Miraculi ex eo, quod Teſtes tàm in ſpecie, quàm in genere ſe referant ad Tabulam, & Tabula non juſtificat infirmitatem Obſeſſæ, niſi per aſſertionem illius, cui in re tàm gravi, prout eſt in Miraculo concludendo, ſtandum non ſit, ne ſit in facultate unius muliérculæ declarare Miraculum, ubi non eſt aliter probatum.

Quia Miraculum non deſumitur ex Tabula, prout eſt probandum, ſed prout jam eſt ſequutum, & perfectum, itaut ſi ſubſtantialia Miraculi in Tabula non exprimerentur, nihilominùs probaret factum jam perfectum, ut dicimus de probanda venditione perfecta ex Apoca, quamvis ſubſtantialia venditionis non contineantur in ea. Ægid. deciſ. 690. num. 8., Curt. Jun. conſ. 168. num.10. & 11., Rip. in l. admonendi num. 154. ff. de jur. juran., & idem Rota firmavit in Pariſien. Pecuniaria 30.Martii 1612. coram D. Coccino Decano, & in Romana Palatii 6. Junii 1618. coram bon. mem. Cardinali Sacrato. Animadvertimus prætereà aſſertionem iſtius mulieris non eſſe ſimplicem, ſed in verbo fidei confirmatam, quod idem importat, ac juramentum gloſſ. in cap. pervenit in verb. religionem fidei de fidejuſſ., Gemin. in cap. 1. num. 3. de ſpecul. in 6., Bald. in cap. litteras num. 13. de præt., Afflict. deciſ. 389. num. 2., Surd. deciſ. 225. num.2. Et addimus, in factis antiquis probari infirmitatem, & Infirmi liberationem ex atteſtatione illius tantùm, qui gratiam recepit, ubi aliæ probationes deficiunt: ut in Relatione S. Raymundi part.2. Octavo Miracul., & S. Ignatii in ſecundo Miraculo fuit admiſſum.

SECUNDUM MIRACULUM.

Aretina Mulier, quæ à dæmone vexabatur Voto facto libera remanſit.

EAdem die Martis exeunte menſe Aprilis 1276. Donna Imeldina olim Venturæ Bramantis de Caſtro de Comis Comitatus Aretii, quæ vexabatur à dœmonio, meritis Beati Gregorii ſupraſcripti, cui ſe devovit, liberavit eam Deus: prædicta teſtificati fuerunt Gherardutius Faber filius Bencivenni, Ventura filius Joannis Coppis filius Velli, & Benvenuta Uxor Bencivennis mater dictæ Imeldinæ, qui viderunt eam dœmoniacam, & poſteà ſanam. Hæc pariter ſunt verba deſumpta ex eadem Tabula, & leguntur in aliis duabus, conſervatis in Vaticano, & Vallicellano Oratorio, & concurrunt Teſtes de hoc Miraculo in perſona Imeldinæ facto, particulariter deponentes de publica voce & fama in ſecundo Remiſſoriali Aretino I. ſuper 2. articulo fol. 26., IV. fol. 44. & V. fol. 51., & in eodem Proceſſu II. fol. 34., III. fol. 39., & VI. fol. 57. in genere deponunt de Dœmoniacis liberatis interceſſione hujus Beati Pontificis; & in primo Remiſſoriali Aretino idem dicit IX. Teſtis fol. 94. dum deponit de Mangarda Riccomanna adſcripta pro teſte, à qua ille Teſtis aſſerit ſe originem ducere, & in Remiſſoriali Placentino IX. Teſtis ſuper 26. fol. 85., qui enumerat quinque dœmoniacos liberatos, & in ſpecie de contentis in Tabula ſupradicta; quibus accedunt eadem adminicula in primo Miraculo ponderata, nempè admiſſio Tabulæ per tempus ſupra 300. annos, obſervantia, & continuatio ſanctitatis, oblationes, & feſtorum celebrationes, teſtimonium Eccleſiæ, & alia deducta in Articulo de ſanctitate in genere, quæ ſolent ſupplere defectum probationis, quatenùs de ea poſſit dubitari: l. inſtrumenta C. de probation., Crav. de antiq. temp. par. 1. viſo de verbis num. 7., Rot. deciſ. 751. num. 1., & 813. part. 1. diverſ.

Neque dubitandi cauſam præbent illa verba Tabulæ, quod Teſtes aſſerant, illam vidiſſe dœmoniacam, & poſteà ſanam, quaſi abſque eo, quod non reddant cauſam ſcientiæ, non ſit fides adhibenda, dum hæc cognitio non cadat ſub ſenſu corporeo, quia, ut diximus in primo Miraculo, non deducimus Miraculum, prout

ut eſt probandum, ſed prout jam eſt perfectum, concurrente depoſitione Teſtium, & in ſpecie, & in genere cum aliis adminiculis ſupra in primo ponderatis, ex quibus de perfecta, & plena probatione illius non poteſt dubitari.

TERTIUM MIRACULUM

Mulier Theutonica ab octo annis cæca lumen recipit.

ADalert Mulier Theutonica filia Henrigi de Civitate Ruodolinghenæ diſtrictus Comitis de Feringhene, quæ veniebat à Civitate Roma, & viſitaverat limina Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, & etiam Sancti Nicolai aſſocciata, Juravit tacto libro per Deum vivum, & per Jeſum Chriſtum ejus Filium, & per B. Virginem ejus Matrem, & per omnes Apoſtolos, & Sanctos, & Sanctas Dei, computato eidem Mulieri Sacramento per Joannem Theutonicum, qui ſciebat linguam latinam, quod ipſa mulier non vidit aliquo modo neque Cœlum, neque Terram, neque Solem, neque aliam rem exiſtentem in Mundo, jam ſunt octo anni elapſi, & veniendo ab Urbe Avocola cum ſocietate ad Civitatem Aretinam venit ad monumentum Beati Gregorii ſupraſcripti, cui ſe cum reverentia devovit, quòd eidem redderet lumen oculorum ſuorum, & facto voto ſtatim meritis Gregorii ſupradicti aperti ſunt oculi ſui, & vidit Cœlum, & Terram, & homines, & mulieres, & omnia, quæ reſpiciebat, & idem Joannes Theutonicus juravit ad ſancta Dei Evangelia, quod ipſa Mulier ſic juraverat, & juravit, quod vidit eam cœcam, jam ſunt quatuordecim dies in Urbe, & hæc omnia teſtificati fuerunt Reugo Joannis de Franchefort de Alemania, & multi alii, qui venerant, & duxerant eam ad Urbem, & liberata eſt prædicta mulier præſentibus DD. Caccia Plebano de Sancto Donato, de Martinellis Canonico Aretino, Orlandino Plebano Plebis Pontenano, Coppo Velli, & coram magno numero Hominum, & Mulierum. Et juravit coram D. Bono Præpoſito Aretino, Rainerio de Greſſa, & Donato de Martinellis Canonicis Aretinis, & coram multis aliis. Hæc omnia ſunt verba Tabulæ, ſupradictæ rei totius geſtæ narrativa, cum quibus conveniunt Teſtes ſecundi Proceſſus Re-

 miſſo-

miſſorialis Aretini de publica voce & ſama, in ſpecie hujus Miraculi deponentes, ſcilicèt I. ſuper 3. Articulo fol. 26., II. fol. 35., IV. fol. 44., V. fol. 57., & ex eodem Proceſſu in genere de ſanatione Cœcorum deponunt III. fol. 40., VI. fol. 57., & in primo Proceſſu Aretino in genere de contentis in Tabula deponunt I. ſuper ultimo fol. 42., II. fol. 47., III. fol. 53., IV. fol.60., V.fol.68., & in Remiſſoriali Placentino III. ſuper 26. fol. 62., VI. ſuper ultimo fol.70., VII. fol. 79., IX. fol. 89.

Neque dubitavimus, quin actio ipſa reſtitutionis luminis tàm in ſe ipſa conſiderata, quàm etiam quoad modum operandi contineat miraculum, quia etſi natura poſſit dare lumen corpori, non tamen Cœcę, & dare vitam, non tamen mortuo, ut dicit S. Thom. part. 1. quæſt. 105. art. 8. in corpore verſ. 2. & propterea cum excedat vires naturæ creatæ, et nos Miraculo adſcribendum cenſuimus, ſequendo D. Thomam ſupra allegatum, & Canoniſtas communiter in cap. 1. de Reliq. et Venerat. Sanctorum in 6., quibus adducti Majores Noſtri in conſimili Miraculo idem dixerunt in Relationibus Sanctorum Caroli Cardinalis Archiepiſcopi Mediolani, Reginæ Eliſabeth, & Beati Felicis de Cantalicio.

QUARTUM MIRACULUM

Mulier de Caſtro Bibienæ per decennium à dæmone vexata ſtando ſub monumento Beati Pontificis liberatur.

ISamberga Uxor olim Joannis de Caſtro Bibienæ, quæ vexabatur, & vexata extiterat à Dœmone jam ſunt decem anni et ultrà, ſicut ipſa mulier in verbo fidei affirmavit, meritis Beati Gregorii ſupradicti, cui ſe devoverat, ſtando ſub monumento ejuſdem liberavit eam Deus: Prædicta teſtificatus fuit Ioannes filius Sodi, Pace filius Benamati, & Arlottus ejus frater, et Benamatus prædictus, et Bonus de Piſcinale dicentes, quod viderunt eam dœmoniacam; et poſteà ſanam. Hæc ſunt pariter verba deſumpta ex Tabula ſupradicta, cujus fidem in primo Miraculo ex multis comprobavimus, et operationem Miraculorum in ſecundo firmavimus, et de infirmitate, et liberatione ejuſdem Iſambergæ

Digitized by Google

bergæ in ſpecie deponunt Teſtes excedentes annum quinquageſimum, aſſerentes audiviſſe à Majoribus ſuis, qui etiam à Majoribus audierunt, Iſambergam à dœmone vexatam interceſſione Beati Pontificis fuiſſe liberatam, nempè I. in ſecundo Remiſſoriali Aretino ſuper 4. fol. 27., IV. fol. 45., et V. fol. 51. In genere autem de Obſeſſis liberatis, et per relationem ad Tabulam, deponunt eodem Proceſſu II. fol. 35., III. fol. 40., VI. fol. 58., et in Informativo Aretino VIII. Teſtis ſuper 8. 9. et 10. Interrogat. fol. 71., et in Remiſſoriali Placentino IX. ſuper 26. artic. fol. 85. Nec in ipſa hiſtoria in Tabula perpetuata hoc ipſum Miraculum probatione deſtitutum reperitur, quia legitur in ea etiam juramentum Obſeſſæ per verba in verbo fidei, quæ, ut et illa, in verbo veritatis, et ſub comminatione futuri Judicii, juramentum important c. etſi Chriſtus ubi Abh. in 6. notab. de jur. juran., Seraphin. de privileg. juram. privileg. 95. num. 7.; et adnotati ſunt quinque Teſtes aſſerentes, quod illam viderunt dœmoniacam, et poſteà ſanam, cum quibus conveniunt, ſaltem in genere vita manuſcripta ejuſdem Pontificis in Piacentino compulſata; et conveniunt etiam modernis temporibus circumſtantiæ in Miraculo enunciatæ tàm reſpectu temporis anni 1276., quo currebat indictio quarta, ut ex Joanne Lucido de Emend. temp. part. 2., quàm reſpectu Caſtri prædicti.

Nec refert, quod Teſtes dixerint, vidiſſe eam dœmoniacam abſque ratione eorum dicti, prout neceſſarium eſt, quandò materia non cadit ſub ſenſu corporeo, quia huic objecto ſatisfecimus in primo ſimili Miraculo ex juramento Obſeſſæ, ex ſcriptura enunciante factum perfectum, et ex eo, quod Infirmæ credatur, quandò deſtituatur factum aliâ poſſibili probatione, et nunc addimus tolerantiam hiſtoriæ narratæ per tot ſecula, et teſtimonium Eccleſiæ in celebratione feſti hujus Beati Pontificis, ex quibus credimus non poſſe dubitari de veritate facti in Tabula enunciati.

QUIN-

Digitized by Google

QUINTUM MIRACULUM

Gibbus, & Contortus, ſtando ad Sepulcrum Beati Pontificis ſanus ſurrexit, & abiit.

BEnintende filius Benincaſæ de Vocognano dixit ſuo juramento, quod jam ſunt quinque anni, et plus, quod propter gravem infirmitatem, quam habuit, aliquo modo non potuit ire, nec redire ſine baculo, ſive ſcaccis, et quandò ibat cum ſcaccis, ſemper ibat contortus, et gibbus, & adeò incurvatus, quod quaſi retinebat caput, et faciem ſuam juxta Terram, et aliter non poterat ire, nec ſe erigere, et veniendo, et ſtando cum magna reverentia ad monumentum Beati Gregorii ſupraſcripti; cui ſe devovit, et invocando auxilium ſuum, meritis ipſius liberavit eum Deus à dicta infirmitate, ita quod liberè ſine baculo, vel alio adjutorio prædictus vadit, et redit quocumque vult. Prædicta omnia teſtificantur Arengutius Nepos dicti Benintendis, Donna Subilia uxor dicti Arengutii, Giana famula dicti Arengutii, et multi alii, qui viderunt eumdem ſic inſirmum, et contortum, et modò ſanum, et hæc teſtificati fuerunt coram Raineтio de Greſſa, et Donato de Martinellis Canonicis Eccleſiæ Cathedralis Aretinæ, et multis aliis. Miraculum articulatum, et totam ſeriem rei ſic geſtæ narrat eadem Tabula, cujus fidem ex antiquitate, tolerantia, obſervantia, et aliis adminiculis ſuprà probavimus, et junctis Teſtibus de publica voce et fama in ſpecie hujus Miraculi, et aliis in genere deponentibus etiam per relationem ad Tabulam, credimus ſufficienter factum probari ſequendo gloſſ. in cap. Cum cauſam de probat., Bellam. deciſ. 70., Caſſad. deciſ. 2. de probat. cum aliis in Articulo de Sanctitate in genere relatis: nam in ſecundo Remiſſoriali Aretino deponunt in ſpecie I. Teſtis ſuper 5. fol. 28., IV. fol. 45., V. fol. 52., et ex eodem Proceſſu in genere II. fol. 35., III. fol. 40., et VI. fol. 58., et VIII. Teſtis ex Informativo Aretino juxta 8. 9. et 10. Interrogatorium fol. 71., et IX. in Remiſſoriali Placentino ſuper 26. Artic. fol. 83. Cum quibus etiam convenit Vita ejuſdem Beati Pontificis manuſcripta in Compulſoriali Placentino regiſtrata, at cum Miraculi ſeries deduceretur ex Codicibus antiquit, fuit recepta in multis

multis Relationibus Sanctorum Hyacinthi verſic. Primum ergo ad laudem, Sancti Raymundi, Sancti Iſidori, et Sanctæ Reginę Eliſabethæ.

Nec dubitavimus ex facto probato colligi Miraculum, quia infirmitas Gibbi, et Contorti, cum proveniat à nimia humiditate, vel ſiccitate, Savonarol. in prax. tract. 6. de ægritud. nervorum cap. 2. rubr. 2. verſ. Cauſæ ex naturæ viribus, aut medicinali cura vis morbi in inſtanti expelli non poteſt, ſed longo temporis ſpatio curatur. Et idem fuit obſervatum in Relatione Beatę Mariæ Magdalenæ de Pazzis in tertio Miraculo in Vita, et in Relatione Beatæ Joannæ de Cruce in quarto Miraculo poſt mortem, et de valdè contorto in Relatione Sanctæ Thereſię in quarto Miraculo.

SEXTUM MIRACULUM

Aretina Mulier cæca ſtando ſub ſepulcro Beati Pontificis illuminatur.

BOna Uxor Donati de Civitate Aretii de Populo Sancti Petri parvi dixit, et affirmavit ſuo juramento, quòd ipſa ſine interpolatione ſtetit Avocula, et amiſit lumen oculorum ſuorum: Jam eſt unus annus, et plus, ita quod aliquo modo non potuit videre, et veniendo et ſtando ſub ſepulcro Beati Gregorii Papæ Decimi ſupradicti, cui ſe devovit cum magna reverentia, meritis ipſius Beatiſſimi Patris Deus liberavit eam ſtando ſub monumento ejuſdem ità, quod benè videt, et cognoſcit omnes res, quę ſibi monſtrantur. Et prædicta juravit ſic eſſe vera Donna Guidalotta axor Capardini, quæ fuit de Senis, quæ moratur cum ipſa Donna Bona in domo, Donna Imelda uxor Rubei Sbragernæ, Donna Servita filia olim Orlandi, et Donna Bruna uxor Guidonis Fornari. Et hoc teſtificatus fuit in verbo Fidei Don Amadeus Prior S. Petri parvi, ſacerdos dictæ Donnæ Bonæ. Hujuſmodi Miraculum eodem modo ex Tabula ſexto loco deſumptum nititur eiſdem probationibus, nempè Teſtium depoſitione in ſpecie, et in genere de voce, et publica fama, et teſtimonio antiquæ hujus Tabulæ. Nam Teſtes in ſecundo Proceſſu Remiſſoriali Aretino in ſpecie deponunt de illuminatione hujus mulieris Cœcæ meritis ejuſdem

Digitized by Google

ejuſdem Beati Pontificis de publica voce et fama, et de auditu à Majoribus, prout I. ſuper 6. Articul. fol. 28., IV. fol. 46., V. fol. 52., Et in genere ex eodem Proceſſu II. fol. 35., III. fol. 40., VI. fol. 58. In Placentino IX. fol. 85. deponit de tribus Cœcis illuminatis; Et in Aretino Informativo VIII. Teſtis fol. 71., et de Cœcis illuminatis, idem refert Hiſtoria Vitæ ejuſdem Beati Pontificis compulſata in Placentino fol. 98. Et huic Miraculo conveniunt enunciata in Statutis Aretinis de anno 1536. impreſſis, et depoſitio Teſtis I. Proceſſus Remiſſorialis Aretini, à quibus fit mentio Eccleſiæ Parochialis S. Petri parvi, de qua enunciatur hęc mulier cœca, et Rector, ſeu Prior, qui teſtimonium ſuper Miraculo perhibuit, ita, ut, cum verſemur in antiquiſſimis ſupra 300. annos, ut in aliis Miraculis hujus Tabulę firmavimus, et Teſtes de auditu et fama, et hiſtoriæ plenè probant, et junctis ſupradictis eò plenior remanet probatio, quia conjecturę, et pręſumptiones valdè coadjuvant enunciativas, et dicta Teſtium de auditu, et publica voce et fama cap. Cum cauſam de probat., et Seraphin. deciſ. 75., Rota deciſ. 694. num. 7. part.2. recent., et in Relationibus Sanctorum Hyacinthi, et Raymundi fuit firmatum.

SEPTIMUM ET OCTAVUM MIRACULUM

Duæ Mulieres à dæmone vexatæ poſitæ ſub monumento Beati Pontificis liberantur.

DRuda uxor Amici de Rocha de Vezzano, et Vivella filia Baldutii dicti Loci in verbo veritatis, et in judicio, quod deberent recipere in die judicii, dicunt, et affirmant, quod ipſę ſteterunt vexatę, et occupatę à ſpiritibus malignis pluribus temporibus, et ſpecialirer ipſa Druda dixit, quod ſtetit vexata duodecim annis et plus, et Vivella ejus Nepos dicti loci dixit, quod ſteterat vexata ab ipſis ſpiritibus benè per quinque annos, et Amicus Maritus Drudę, et Bonanſegna filius Ognibene de Rocha prędicta, teſtificati ſunt eodem modo dicentes, dictas mulieres verum dixiſſe, ſicuti viderant et audierant. Et meritis Beati Gregorii ſupradicti, cui ſe devoverunt ſub monumento ſuo, liberavit eas Deus: teſtificati fuerunt hęc pręſentibus Dominis Bonfi-

Bonſignore Primicerio, Donato & Henrico, Canonicis Aretinis, & multis aliis. Cum hujuſmodi narrativa, quæ legitur in ſupradicta Tabula, concurrunt depoſitiones Teſtium in ſpecie de hoc Miraculo deponentium, & aliorum in genere, & per relationem ad Tabulam de publica voce & fama in Civitate Aretii, & in Locis originariis Mulierum, in quarum perſonis Miracula contigerunt, & veritati prædictorum conveniunt etiam conjecturæ Vitæ Beati Pontificis manuſcriptæ: de publica voce & fama in ſpecie deponunt in ſecundo Remiſſoriali Aretino ſuper 7.& 8.articul.I.fol.28., IV. fol.46., V. fol.52. Et in genere ex eodem Proceſſu II.fol.35., III. fol.40., VI. fol.58., & IX. Teſtis in Remiſſoriali Placentino fol. 85. Nec deſunt infirmarum Obſeſſarum atteſtationes, & juramenta, & atteſtationum per viros religioſos receptiones: ex quibus viſum fuit ad hujus Miraculi, &, ſeu duorum Miraculorum ſubſiſtentiam ſufficientem concurrere probationem, cum verſemur in antiquiſſimis, ut in aliis Miraculis fuit jam dictum, & fugare dœmones non ſit humanæ facultatis, ſed divinæ, ut ſuprà in primo Miraculo fuit jam firmatum.

NONUM MIRACULUM

Mulier per triginta annos à ſpiritibus immundis vexata interceſſione Beatis Pontificis liberatur.

Bonaſia uxor Galgani de Caſtilione filiorum Alberti dixit ſuo juramento, quòd vexata ſtetit ab immundis ſpiritibus per triginta annos, & plus, vel aliâ crudeli infirmitate detenta ſtetit à tempore, quo viſa Eclypſis ſolis uſque ad primam diem Dominicam menſis Maii extitit ſic vexata; Deo, & Beato Gregorio ſe devovit, & ab ipſa dœmonum infeſtatione liberata fuit, & audivit vocem ſibi dicentem: Bonaſia, ſurge, & ter ſaluta B. Virginem Mariam, quoniam liberata es, & ipſa Bonaſia ſubitò ſurrexit, quaſi terrens homines, & mulieres, infirmos aſtantes ſubtus ſepulchrum prædictum; & liberavit eam Deus ab ipſa infirmitate, ſeu dœmonum infeſtatione, & hoc teſtificantur Orlandinus quòndam Pratatij de Caſtilione, Donna Encaſa uxor Piſani, quæ erat ſecum ſub prædicto monumento, & hæc omnia dixit coram D. Bonſignore Primicerio Aretino, Presbytero Joanne Manſio-

nario

nario Majoris Eccleſiæ, Jacobo Clerico: Et hæc hiſtoria tamquàm deſumpta ex Tabula prædicta in Compulſoriali Aretino poſita, & concurrente probatione Teſtium de fama, & publica voce deponentium tàm in ſpecie, quàm in genere, & enunciativis vitæ ejuſdem Beati manuſcriptæ, tolerantiâ, obſervantiâ, & teſtimonio Eccleſiæ roborata, dicimus, factum miraculoſum probari; Nam Teſtes in ſpecie de Bonaſia deponunt in ſecundo Remiſſoriali Aretino ſuper nono Articulo, nempè I. fol.29., IV. fol. 47., V. fol.53., & ex eodem Proceſſu II. in genere fol.35., III. fol.406., VI. fol.58. & in Informativo Aretino VIII. ſuper 8. 9. & 10. Interrogatorio, & in Remiſſoriali Placentino IX. ſuper 26. Articulo fol. 85.

Neque credimus quidquam obſtare, quòd hiſtoria ſupradicta narret, quòd Bonaſia ſtetit vexata per triginta annos, vel alia crudeli infirmitate detenta, quaſi dubitari poſſit, an verè fuerit obſeſſa, cum potuerit alia infirmitate detineri, quamvis gravi & crudeli.

Quia etiam quod agatur de crudeli infirmitate ſupra triginta annos continuatâ, quæ nullâ Medicorum arte ſanari potuit, ut eadem hiſtoria præſupponit, & in inſtanti ſtando ſub monumento Beati Pontificis liberata fuerit, non minus exiſtimavimus Miraculum; ſed veriùs credidimus ex ſignis in ſerie Miraculi narratis nos verſari in Obſeſſa à dœmone, quia evomuit multa, quæ humana natura non patitur, & deindè vocem ſalutarem audivit: Bonaſia, ſurge, & ter ſaluta B. Virginem Mariam, quoniam liberata es: quodque ad hanc vocem ſurrexit, ac terruit homines, & mulieres ſub monumento adſtantes, itaut hæc magis dœmoniacam reſpiciant, quàm naturali infirmitate perturbatam.

DECIMUM MIRACULUM

Puella membris contracta ſtando ſub monumento meritis Beati Pontificis ſanatur.

BAlduſinus filius olim Orlandi Civis Aretinus de Populo S. Michaelis, & D. Jacopina ejus uxor, dicunt, & affirmant in verbo veritatis, & in Fide Jeſu Chriſti, quod Neria eorum filia fuit adeò contracta in omnibus membris ſuis, quod non potuit ſe erigere, nec ire aliquo modo ſine adjutorio hominis,

nis, vel mulieris, & faciendo dictam filiam apportare à quadam Serva dicti Baldufini ad monumentum Beati Gregorii ſupradicti, cui devoverunt dictam eorum filiam, ſtando ſub ejus monumento, meritis ipſius liberavit eam Deus, ita quod per ſe ſine adjutorio alicujus poteſt ſe erigere, & liberè ire: & hæc teſtificantur fuiſſe vera D. Beneludus Orlandus quondam Jacobi, Rainerius olim D. Ubertini, & plures alii Teſtes. Hujus Miraculi factum deſumpſimus ex eadem Tabula, prout jacet in ordine decimum, & pro cujus probatione deducimus ea omnia, quæ ſuperiùs in aliis Miraculis fuerunt dicta, nempè hiſtoriam antiquæ Tabulæ ad ſepulcrum Beati Pontificis appenſæ, Teſtes in ſpecie & ſigillatim de hoc Miraculo deponentes de auditu, & publica voce & fama in Loco Infirmæ, una cum aliis in genere de communi reputatione, & fama veritatis Miraculorum deponentibus cum aliis adminiculis, & circumſtantiis ad factum pertinentibus, Teſtes in ſpecie ſuper 10. Articulo in ſecundo Remiſſoriali Aretino hoc deponunt I. fol. 29., IV. fol. 47., V. fol. 57.; Et ex eodem Proceſſu in genere II. fol. 35., III. fol. 40., VI. fol. 58. quod ſemper audierunt à ſuis majoribus & ſenioribus, qui etiam à majoribus ſuis audierunt Miraculum ſupradictum ſequutum ad ſepulcrum Beati Pontificis, & quod de eo tam in Civitate Aretii, quàm in Locis circumvicinis extitit & extat publica vox & fama: quibus accedunt VIII. Teſtis in Informativo fol. 71., & IX. in Remiſſoriali Placentino fol. 85. & hiſtoria ipſa Teſtibus munita, & in ſua narrativa verificata quoad diem, Indictionem, Pontificatum, ſepulcri ſituationem, nempè ſuper columnis poſiti, Parochiam Sancti Michaelis, Oppidum Maſſæ: quæ omnia probantur ex Relatione Notarii in primo Remiſſoriali Aretino fol. 190., & ex Teſtibus ejuſdem Proceſſus III. juxta 5. Interrogatorium fol. 50., & IV, fol. 56., V. fol. 62., VI. fol. 61., VII. fol. 78., VIII. fol. 88. XIII. fol. 106., & XVII. fol. 118. Undè jungendo Hiſtoriam Tabulæ antiquiſſimæ cum Teſtibus de publica voce, & fama, & aliis ſuprà in primis Miraculis ponderatis, factum credimus concludenter probatum ex concluſionibus ſuprà firmatis, & de miraculoſa operatione non dubitavimus tàm quoad infitmitatem, quàm quoad modum, cùm in utroque caſu vires naturæ, & humanæ artis excedat, ut de conſimili Miraculo fuit firmatum in Relationibus Beatorum Bertrandi in XV. Miraculo, & Paſqualis in 4. &

5., & Mariæ Magdalenæ de Pazzis in tertio Miraculo, & Sanctæ Thereſiæ in quarto.

UNDECIMUM MIRACULUM

Cœcus ſtando ſub monumento Beati Pontificis, & illud tangendo, ſtatim lumen recipit.

JOannes Petri de Carpignalo Plebatus Plebis S. Petri de Maſſa dixit, & affirmavit, quod ſtetit avocolus, & non potuit videre, jam eſt annus, vel parum minus, ita quod non videbat lumen, & veniens ad monumentum Beatiſſimi Patris Gregorii ſupradicti, cui ſe devovit, & ſtando ſub monumento prædicto, & tangendo ipſum monumentum, meritis ipſius ſubitò liberatus eſt ita, quod benè videt. Et hoc teſtificatus fuit Timideus, & D. Berta uxor ipſius Timidei. Ad probationem hujus Miraculi, quod in eadem Tabula in ordine decimum tertium recenſetur, concurrunt eædem probationes, nempè Hiſtoriæ, Tabulæ, Teſtium in ſpecie & in genere de publica voce & fama deponentium, nam I. in ſecundo Remiſſoriali Aretino ſuper 11. Articulo fol. 30., IV. fol. 47., V. fol. 53., in ſpecie hujus Miraculi deponunt de publica voce, & fama, & auditu à majoribus antiquis, & in genere ex eodem Proceſſu II. fol. 36., VI. fol. 59., cum quibus conveniunt VIII. in Informativo Aretino fol. 71., IX. in Remiſſoriali Placentino fol. 85., & Hiſtoria Vitæ ejuſdem Beati Pontificis manuſcripta; compulſata in Placentino, Tabulæ ipſæ Eccleſiæ Aretinæ, Vaticani, & Vallicellæ, & alia adminicula ſuprà ponderata, quæ ſufficere credimus ad antiquiſſimi facti probationem, ſicuti in præcedentibus firmavimus, & ad qualitatem Miraculi, & illius ſubſiſtentiam, ultrà jam dicta de aliis Cœcis in tertio & ſexto, ad duo advertimus, quæ Miraculum celebre, & admirandum magis reddunt, quod ad contactum ſepulcri, et ſtatim, Cœcus lumen recepit; per contactum eſt quidem modus operandi Miracula communicatus humanitati Sanctiſſimi Domini Noſtri Jeſu Chriſti, ut docet D. Chryſoſtomus Hom. 5. in Sanctum Marcum, & S. Cyrillus lib. 2. in Sanctum Joannem cap. 4., quem dum Sanctis ſuis Deus communicat, ille dicitur excellentior modus operandi Miracula, qui ad illa poteſtativè, ſeu tanquam inſtrumentum

tum phyſicum concurrit, Divus Gregorius 2. Dialogorum c. 4., & S.Doctor quæſt.3. de malo art.3., & 2. 2. quæſt. 83. art.1. Cum igitur Deus per contactum ſepulcri Beati Pontificis Miraculum perfecerit, oſtenditur, illi ſuam virtutem communicaſſe, et donum dediſſe Servo ſuo operandi miracula; & non minus celebre miraculum præſignat operatio ſalutis in inſtanti, cum ille modus ſuperet omnes vires naturæ creatæ ſecundùm Divum Thomam part. 1. quæſt. 105. art. 3. verſic. tertio modo: & fuit obſervatum in Relationibus S. Thereſiæ in tertio miraculo, in vita B. Joannæ de Cruce in ultimo miraculo poſt mortem.

DUODECIMUM MIRACULUM

Mulier Muta, & Surda à Nativitate ſtando ſub ſepulcro Beati Pontificis, & illud tangendo, ſanatur.

MArgarita uxor Joannis Saviæ de Caſtro Plebis de Maſſa Trebatia dixit & affirmavit, quòd ipſa non potuit loqui aliquo tempore vitæ ſuæ, aliquo modo, vel audire: veniens ad Sepulcrum Beati Patris Gregorii ſupradicti devota fuit; & ſtando ſub eodem ſepulcro, & tangendo illud meritis ipſius Beati Patris Gregorii liberavit eam Deus, ita, quòd loquitur, benè audit: et hoc teſtificata fuit Litiaria ejus Soror coram Bonſignore Primicerio, Raynerio de Greſſa, & D. Donato de Martinellis Canonicis Aretinis.

Factum deſumpſimus ex eadem Tabula in ordine 14. & miraculi veritatem comprobamus ex eiſdem ferè argumentis, & probationibus, nempè Teſtium in ſpecie, & genere deponentium, ex Tabula antiquiſſima ad ſepulcrum appenſa, & in tribus Archiviis conſervata, Aretino, Vaticano, et Vallicellano, adminiculis, et circumſtantiis in aliis miraculis ponderatis, nàm ſpecifica probatio de auditu, et fama publica hujus miraculi in Loco Infirmæ, et partibus vicinis datur in ſecundo Remiſſoriali Aretino ſuper 14. Articulo per I. Teſtem fol. 31., IV. fol. 48., V. fol. 54., Et ex eodem Proceſſu in genere per II. fol. 36., VI. fol. 59., qui benè concludunt, quod ſemper audiverunt à ſuis majoribus, et ſenioribus, qui etiam à majoribus ſuis audiverant miraculum ſu-

prędictum ad ſepulcrum Beati Pontificis ſequutum fuiſſe circa perſonam nominatam, et ſemper habitum et reputatum prò vero miraculo ſequuto ad interceſſionem Beati Pontificis, et quod tàm in Civitate Aretii, quàm in Locis circumvicinis extitit et extat publica vox et fama. Concurrit prætereà Hiſtoria vitæ manuſcriptæ ejuſdem Beati Pontificis compulſata in Placentino, ubi formalia verba habentur: Ad tumulum ejus Cœcis lumen, Claudis greſſus, mutis verbum, et ſurdis auditus miraculosè redduntur; Et in Informativo Aretino VIII. Teſtis fol. 71., Et in Remiſſoriali Placentino IX. fol.85. Ex quibus omnibus junctis remanet probatum hujuſmodi factum, quę in antiquiſſimis ſolent implere probationem, ut in concluſionibus ſupra in aliis miraculis fuit firmatum.

Neque de ſufficienti probatione in hoc miraculo dubitavimus ex eo, quod Tabula, ex qua deducitur factum, enunciet unicum Teſtem, et fœminam abſque juramento.

Quia fundamentum probationis hujus facti deduximus ex Teſtibus de publica voce et famâ ad hæc uſque tempora in Civitate Aretii vigente, ex Hiſtoria continuata per plura ſecula, tolerantia Ordinariorum, teſtimonio Eccleſiæ in feſtis hujus Beati Viri celebrandis, in oblationibus, et aliis ſuprà ad famam ſanctitatis relatis, et nihilominùs etiam defectus juramenti in antiquis non tollit adminiculum deſumptum ex dictis Teſtium, Ripa in l. admonendi num. 200. ff. de jur. jurand., et numerus Teſtium cum qualitate ſexus fœminei non obſtat, quia duo concurrunt, nempè Margharita, quæ in propria perſona miraculum recepit, et Soror ejus Litiana, qui numerus in qualibet materia ſufficit, l. ubi numerus ff. de Teſtibus: Ad qualitatem autem ſexus non attenderunt majores noſtri, prout in relatione S. Raymundi in tertio miraculo, ubi mulieres admiſſæ fuerunt, et miraculum fuit probatum per depoſitionem duorum Teſtium, qui erant vir, et uxor, in quorum perſonis contigerat miraculum, et S. Hyacinthi verſic. ad tertium modum in 7. et 8. miraculo, quæ fuerunt firmata ex depoſitione duarum mulierum, in alio quidem Matris et Filiæ, et in altero duarum Sororum, in quarum altera miraculum contigerat.

Nos autem attentâ facti probatione exiſtimavimus pro miraculo eſſe judicandum, et concurrit gravitas infirmitatum auditus,

et

Digitized by Google

et loquelæ, et ſanitas in inſtanti recepta ad contactum ſepulcri: et hujuſmodi infirmitates ſic à nativitate provenientes remediis naturalibus curari non poſſunt ſecundùm Hypocr. 3. de Articulis §. Oportet autem et incurabilia cognoſcere num. 68., Galen. 3. pronoſt. 26. Et idem fuit dictum in Relatione S.Thereſiæ in quarto Miraculo poſt mortem. Undè cum excedant vires totius naturæ creatæ, miraculo adſcribendum venit, S.Thom. par.1. q.105. art.8. in corpore verſ. ſecundò aliquid.

DECIMUM TERTIUM MIRACULUM

Mulier ſiniſtro fœtu laborans, morti proxima, Voto per fratrem illius facto interceſſione Beati Pontificis fœtu emiſſo ſalva, & incolumis remanſit.

ALexandra de Spadariis Nobilis Aretina uxor Joannis Antonii de Lappolis cùm jam concepiſſet adveniente tempore partus 5. Martii 1625. cœpit doloribus maximis torqueri, & exinde Infans in utero tranſverſus brachium emiſit: die ſequenti horâ decimâ in eodem ſitu cum brachio emiſſo exiſtens fœtus mortuus eſt; fœtumque exanimem ſuſtinens, illa maximis doloribus agitata, & viribus deſtituta emittere non potuit: deplorato miſerabili caſu hujus mulieris per Obſtetrices, & Medicos adſtantes, & deſperatam ſalutem conſanguineis lugentibus, frater illius Canonicus & Sacerdos Aretinus ſororem de inſtanti tranſitu monuit, & Animam illius Deo commendare ſatagit. Verùm paulò poſt circa horam primam noctis idem Canonicus ab ea receſſit in proximum cubiculum, ubi aderant plures Sanctorum Imagines, & cum ad pedes Crucifixi proſtratus pro ſalute ſororis preces effunderet, & auxilium Beati Pontificis imploraret, ſtatim illi renunciatnr fœtum mortuum ab utero Matris egreſſum fuiſſe muliere ſalvâ & incolumi.

Factum probatur ex depoſitione quatuor Teſtium, nempè ipſius Canonici fratris, duarum Obſtetricum, & Phyſici, qui Infirmæ aſtiterunt, & viderunt mulierem in initio dolorum, exindè brachium Infantis emiſſum, & per diem integram mortuum, eamdemque viribus deſtitutam, doloribus confectam, & animam agentem: poſtquàm autem Canonicus frater diſceſſit ad orandum, vide-

viderunt eam poſt partum ſanam, liberam, & incolumem. In circumſtantiis etiam benè concordant, nempè de die tertiâ Martii, quo cœpit dolores pati, & de miſſione brachii, & quod die ſequenti horâ decimâ fœtus obierit, ac poſtmodùm, quòd horâ primâ noctis ſubſequentis Canonicus tranſierat in proximum cubicum, & eâdem horâ primâ ſequuta fuerit fœtus emiſſio, & mulieris liberatio.

Neque veritatem facti obſcurare poteſt Canonici depoſitio, quod circà horam primam noctis ipſe aſtabat ſorori adhuc fœtum in Utero habenti, Obſtetrices verò, & Phyſicus deponant de partu ſequuto horâ primâ noctis, quia eorum dicta benè inſimul conveniunt, nec aliquam patiuntur contrarietatem propter illam dictionem (circa) quæ ſuſtinet actum intra modicum tempus ſufficiens ad compatibilitatem depoſitionum arbitrio Judicis determinandam: Menoch. de arbitr. lib. 2. caſu 57., Cæſar de Graſſ. deciſ. 6. num. 4. de Teſtibus, Rota deciſ. 344. num. 10. coram Papa Gregorio XV. Undè cum & in ipſa hora prima Canonicus adſtaret, & in fine potuerit recedere, & orare, & ſtatim ante lapſum horæ fœtum mulier emittere, benè ſe compatiuntur depoſitiones, maximè quia iſtud intermedium tempus determinatur, & reſtringitur per Obſtetricem ſecundam Teſtem ad quartam partem unius horæ, quo temporis ſpatio Canonicus potuit abeſſe, orare, & gratiam impetrare.

Et nos attentâ probatione facti, conſultiſque primariis Phyſicis ſuper qualitate infirmitatis, & deſperata in eo ſtatu ſalute Parturientis, cenſuimus, pluribus ponderatis, Miraculum eſſe Servi Dei interceſſione patratum.

Primò quia figuram partus, de quo agitur, præ omnibus difficillimam eſſe, omnes Medici conſentiunt, ex quo brachium porrexerat Infans, itaut nonniſi capite in ſcapulas complicato exire cogeretur, quod nec attentari ſine maxima matris pernicie, & attentatum ſuccedere non potuiſſet, quàm ſi ad naturalem ſitum, & figuram reductus fuiſſet Hypocr. lib. 1. de morb. mulier. & de nat. puer. Infant., Paul. lib. 3. ca. 66. Ætius ſermone 16. cap. 22. aſſerentes fœtus hujuſmodi naturali ordine non ſervato, qui eſt, ut capite primùm producto reliquum corpus ſubſequatur, comitari plerumque morte Infantis, vel matris, vel utriuſque.

Secundò quia Infans brachium emiſerat, & tranſverſus in utero

Digitized by Google

utero die 3. Martii 1625. ſiſtebat, & in eadem figura exiſtens die ſequenti horâ decimâ mortuus repertus fuit, ut deponunt Obſtetrices & Medicus ſuper hoc facto examinati, & ſuprà relati: quo caſu idem Hyppocr. dicto lib. 1. de morb. Mul. dicit: *quicunque fœtus mortui manum foras protendit, eum optimum quidem fuerit, ſi id fieri poſſit, intrò retrudere, & has partes in caput vertere. Si verò hoc fieri non poſſit, ſecare*: his planè verbis conſtat, difficultatem in caſu noſtro ad impoſſibilitatem reduci, in quo nedùm manus, ſed brachium probatur emiſſum; & cum Hyppocrate communis eſt Medicorum opinio, Paulus lib. 6. cap. 74., Ætius lib. 6. cap. 23., Avicenna 21. 3. tract. 2. cap. 14., Savonarola tract. 6. c. 21. rubr. 41.

Tertiò quia Mater fœtum jam mortuum in utero per diem ſuſtinuerat, qui tanquàm fœtens internam corruptionem arguit; Unde venter parturientis tumidior factus fuit, & vires illius omninò labefactatæ, itaut etiam animam ageret, ut deponunt omnes Teſtes ſuper 27., & cum ad partus actionem requiratur calor vegetus, & fortis, nedùm Matris, ſed etiam ipſius fœtus, ut dicit Hyppocr. eodem lib. 1. de morb. Mulier., jam patet, altero mortuo, & fœtente, & Matre in extremo poſitâ, utrumque defeciſſe, & conſequenter actionem pariendi non ad vires Infantis, vel Matris eſſe referendam, ſed divino auxilio eſſe tribuendam.

Quartò ſucceſſit ſubita partus emiſſio non excedens quartam partem unius horæ, ut deponuut Teſtes ſuprà relati, quæ actio cum inter figuras pariendi omnium difficillima, ut Infans capite in ſcapulas complicato exire cogatur, communi Medicorum ſententiâ reputetur, conſequitur etiam impoſſibile, ut tàm brevi tempore natura ſuum proſequatur effectum.

Quintò coutigit hæc emiſſio fœtus, Matre ſtatim ſalvâ remanente, & ad hunc uſque diem ſanâ exiſtente, quod ſecundùm artem fieri non poterat, ſed vel illa perire, vel uterus totus exulceratus remanere debebat, vel alio majori morbo corripi eam neceſſe erat.

Quæ omnia ſimul ſaltem ponderata primariis Phyſicis viſa fuerunt Miraculum concludere, & nos in eamdem ſententiam venimus ſequendo illorum judicium tanquàm in arte Peritorum, l. ſeptimo menſe ubi Bald. in ultima additione ff. de Stat. Hom.,

l. pri-

l. prima ff. de ventr. inſpic., cap. propoſuiſti de probat. latè Pariſ. conſ. 56. num. 13. lib. 2., Boer. deciſ. 223. num. 21., Rota deciſ. 125. num. 9. coràm ſan. mem. Gregorio XV., & in caſibus minorem difficultatem in figura habentibus idem fuit reſolutum, ut in Relatione Sancti Raymundi Miraculo undecimo, ubi agebatur de Infante in caput ferente, qui modus naturalis eſt, & in Relatione Sancti Caroli Miraculo 54., in qua agebatur de fœtu tranſverſo abſque alicujus membri emiſſione, & in Relatione Beati Franciſci Borgiæ miraculo primo, qui caſus præſenti conſimilis eſt, ex quo Parturiens Puerum mortuum in utero geſtabat venientem ex tranſverſo cum brachio jam emiſſo.

Neque dubitavimus Miraculum ad interceſſionem Beati Pontificis ſucceſſiſſe ex eo, quod de antecedenti deprecatione et Voto in illius honorem pet Canonicum emiſſo, viſitandi ſcilicèt illius ſepulcrum unà cum Sorore, & Tabellam in ſignum impetratæ ſalutis appendendi, deponat ipſe ſolus Canonicus, quia cum ipſe etiam ſolus ſe contulerit in proximum cubiculum, itaut caſus aliundè probari non poſſit, quàm per illius dictum, & hanc qualitatem, & circumſtantiam omnes Teſtes ſuprà relati concludant, ſitque Sacerdos, & Vir probatæ fidei, fueritque ſolitus in ſuis neceſſitatibus confugere ad præſidium Beati Pontificis, & deponat de facto proprio, & de actu interno, ſtandum eſt teſtimonio illius ad perfectam probationem inducendam, Caſtr. in leg. quicumque Cod. de ſerv. fugit., Gabriel. de Teſtib. concluſ. 1. numer. 18. Et quod de miraculo ſequuto in perſonis aſſerentium eorum proprio teſtimonio credatur, ſœpè fuit admiſſum apud majores noſtros in Relationibus Sancti Franciſci de Paula pag. 44., Sancti Hyacinthi ad finem, Sancti Raymundi articul. 8., Sanctæ Franciſcæ Romanæ Miraculo octavo, Sancti Caroli Miraculo 18., Sanctæ Thereſiæ articul. 3., in prima Relatione Sancti Ignatii miraculo ſecundo, & Sancti Franciſci Xaverii miraculo nono.

Hæc habuimus, BEATISSIME PATER, quæ de Beati Gregorii Decimi Proceſſibus, Vitâ, Virtutibus, ac Miraculis, dicenda propoſuimus, ex quibus ſœpè expenſis, canonicèque confectis, referri poſſe Beatum Virum in Sanctorum nume-

numerum ritè cenſuimus, modò Sanctitas Veſtra, cui traditæ ſunt Secretorum Cœleſtium Claves, hac ſuper re aperiat Chriſtiano populo divinitatis oraculum: Et ſanè divinitùs factum videtur ut in hæc tempora reſervaretur is, quem ſua olim ætas Regum Pacificatorem, Conciliatoremque populorum experta eſt, ut inter hoſce, qui Italiæ imminent, bellorum apparatus, & Urbani ſapientiâ in Terris, & è Cœlo Gregorii patrocinio tuti ſimus.

* * *

LAUS DEO.

Digitized by Google

Digitized by Google